

ENTRA= LISTA

CENTRALISTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

A Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodlmi Iskolája.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 7.

Megjelenik minden tanévben kétszer: decemberben és júniusban.

Évi előfizetési díj: 2 pengő, külföldre: 2.50 pengő.

A m. kir. póstatokarékpenztári csekkszámia száma: 25,219.

Külföldiek nemzetközi póstaualvány útján fizethetnek elő.

*

Tisztelettel kérjük az elmaradt előfizetések mielőbbi megküldését.

A címváltozást tisztelettel kérjük bejelenteni.

TARTALOMJEGYZÉK

A papi élet főbb erőforrásai. Irta: <i>dr. Marcell Mihály</i>	45
Zarándokúton	52
Ahogy a lélek megnyílik	57
A központi Papnövelde könyvtára. Irta: <i>dr. Klemm Kálmán</i>	61
Isten szeme rajtam. Az én csodáim. (Versek) Irta: <i>Pakocs Károly</i>	63
Itthonról	64
A „Magyar Iskola” élete	68
Vidékről sürgetnek gyakran	71
Sic transit gloria mundi	71
Görög-szállás	72
Hírek az Egyetemről	73
Hírek a Papnöveldeből	74
Örömünk	74
Áthelyezések és címváltozások	75
Centralisták új könyvei	75
Az Óperenciántúlról írják. Irta: <i>dr. Grigássy Gyula</i>	76
Gyászunk	78
„Cisz” (Centralisták imaszövetsége)	80

CENTRALISTA

A PAPI ÉLET FŐBB ERŐFORRÁSAI

Irta: DR. MARCZELL MIHÁLY, a Központi Papnövelde kormányzója

A prófécia nem az emberi természet lényegéhez tartozó isteni adomány; mégis áhítotva áhítotzuk a jövőbe látás lehetőségét. A jövő azonban nem „deus ex machina”-ként lép a jelenbe, hanem a múlt gyökérzetéből alakul életté. Aki tehát az élet vagy emberi élet multtá vált jelenét ismeri, az a valószínűség köntösjében láthatja a jövőt is. A jelen élet a jövő fejlődés alapja.

A jövő évtizedek papságának életképe is a mostani növendékek jelenéből kontúrozódik. A mai nevelői munka tehát elméletileg elének rajzolná a jövő papi nemzedék életarculatát...

A valóság azonban nem így áll. Az élet tényleges sodra olyan éleyében kaptatja, alakítja és tépdési a kialakultnak vélt papi életképet, hogy a hosszabb küszködés után igen gyakran eltorzul a legszebb életvonal is. Az ok kézenfekvő: a jól megalapozott múlt is csak akkor lesz értékes jelenné, ha folytatódik az a szellemi erőgyűjtés is, amely állandó ütemezéssel erősíti a felsőbbrendű élet alakulását.

Az volna tehát a kérdés: hol vannak azok a lelki erőforrások, amelyeknek erejével állandósítható az igazi papi karakter?

Az első forrás egészen természetes tartalmú. — Az emberi élet területe a föld, lényeges része a test, nálánál fontosabb a lélek. Nemcsak sztatikailag, hanem dinamikailag is. — Még a különleges hivatás nélküli emberi élet is csak akkor tud állandó feszülésben élni, ha következetes erőfeszítés lesz benne a kitartó munka. — A föld, az élet innenső partján folyó munka területe sehol sem tárja magát a kész mű alakjában. Még a búzaszem sem igen sokszorozódik emberi erőfeszítés nélkül. Ekét kell verni a vasból, az eke beleszánt a földbe, a magot felszórjuk a barázdába, a learatott gabonát kicsépeljük, az acélos búzát liszté őrljük és így tovább... Végül is mindez azt jelenti, hogy az asztalra kerülő mindennapi nehéz munkának eredményeként kerül elének. Ez a tény azután nem marad elméleti vagy történelmi megállapítás, hanem az Isten életkertje lakójának, a dolgozó embernek szóló örök parancsá lesz, amely szerint a föld legtökéletesebb teremtményének az örök dolgozóvá kell válnia! — Ha azután tovább jutva, a testi és a lelki élet szolgálatának területére is kitekintünk, akkor ugyancsak meg kell állapítanunk, hogy a testi-lelki felerősödés is kényszerítő törvénye a kiegyensúlyozott életnek. A tapasztalat, sőt a tudományos elmélyedés is leszűri azt az igazságot, hogy az elpihentetett életenergiák a tespedés nyomán elsorvadnak. Az élet kemény következetességgel hirdeti, hogy a kitartó használat teszi rugalmassá, erőssé és mindig kiteljesülőbbé az emberi életet. Nem gondolok én az egyirányú túlzásokra; ezek mindig megbosszulják magukat. De feltétlenül követelem a testi élet kidolgozása mellett a szellemi élet foglalkoztatását, mert e nélkül elernyednek szellemi vágyakozásaink, leszűkülnek élethorizontunk távlatai, elsvárosodnak régi nagyotakarásaink és elszűrkülnek életigényeink. Az élet mélységei nem lesznek kutató lelkünk tárgyai; viszont kielégítenek a köznapi élet gyönyörei.

Ha mindez a nem különleges hivatású emberek életében is valóság, mennyivel inkább igaz ez a papi életet élni akaró, isteni szolgálatra vállalkozó sacerdos életében! Az ő lelkét nem elégíti ki az élet felületes szemlélete; őt a végnélküli távlatok érdeklik; az ő munkájának sodrát a lelkek végnélküli értéklése ütemzi; benne nem lehet otthonos az elpihenés; életének eleveensége állandó áldozatosságot

követel; ő csak így, önfeláldozó szorgoskodással lehet az Úr szent ajándéka, akit földi kincsnek szánt az eget Ura.

Röviden: testi, szellemi és lelki munka legyen a papi életet jellemző első életkarakterisztikum.

De a papi élet a természetfeletti élet szolgálatára is vállalkozik. Sőt ez az életcéljának elsőbrendű vonala. Azt pedig világosan láthatjuk, hogy a legmagasabbrendű ételszolgálatra csak az vállalkozhatik, akit elevenen érint, indít, tüzesít, izzít a természetfeletti isteni kegyelem.

A természetfeletti kegyelmi élet is erőfelvétellel kezdődik, folytatódik és teljesedik. Az ég kiáradása a szentelés kegyelmének bőségével készíti munkára a papot, de az élet előkészítő, nevelést eszközölő, majd megvalósulásban pergő szakaszai fokozzák ezt a bőséget; mégpedig azért, hogy belőle állandóan kicsorduljon a lelkek megváltásán dolgozni akaró-szerető készség és áldozatosság.

A papi lélek jellemző alakja a csordulásig telt amfora lehet, amely a legkisebb rezdülésre is árasztja magából a szolgálni akaró jószág kenetét... Jól tudom én azt, hogy az Úr kegyelmének nem feltétele az emberi erőfeszítés; de az Úr megváltó tervében tényleges helyet talál a papi szolgálat áldozatossága. Így tehát igazság az is, hogy az emberi lelkek megszentelésében komoly részt kell vennie a papi nemzedéknek.

Ámde tanítani, áldozatot bemutatni és kormányozni csak akkor lehet a Mester tervének megfelelően, ha a papi élet a természetfeletti kegyelem tevékenységében gyökerezik. Azért állandóan hangsúlyozandó és követelendő, hogy a dolgozó papság a megszentelő kegyelem erejében dolgozzék!

Ez az életforma pedig a kegyelmi bőségű forrásokból táplálkozik. — Az állandó és következetes imaélet az Úrral fűz egybe! Ennek kitartó végzése örök emelkedés és eleven föltekedés. Aki az Úrral találkozik, az az Úr kegyelmével gazdagodik. — Az imádság és elmélkedés mellett elsőrendű kötelesség a szentségekkel való következetes kapcsolat. Ne legyünk és nem is lehetünk egyszerű kiszolgálók, hanem maradjunk a szentségek kegyelmi erejéből élők. Tudomásul kell venni, hogy csak az útmutató pőzna tud belemeredni az utak távlatába — a napsugár és harmat felszívása nélkül; az élőfa ég felé tárja ágait, lombzatát és virágát, hogy életerejt nyerjen a minden életről gondoskodó Atyától... A papi lélek sem maradhat száraz fatörök; éltető erejét az ég kegyelmi kiáradása biztosítja! Ezért van az, hogy csak az a küldött marad állandóan papi lelkületű, aki gyakran és következetesen táplálkozik a szentségek kegyelmi bőségéből.

De a szent szolgálat maga is indító erő. A papi munka léleknevelő, életgazdagító és Istenhez fűző erőfeszítés. Ha ennek a munkának nyomán lélekben gyermekeinkké válnak Istenatyánk kegyelmében élő gondozott híveink, akkor egyéniségünk ilyen életvetületei, egyéni életünk lelki sokszorozói biztatást, emelkedést, lelkesedést és további erőfeszítésre való kényszerítést közölnek velünk. Az élet nem egyoldalú fejlődés, sem nem egyoldalú szolgálat. Van belülről induló munka, van mások lelkéhez közeledő kiáramlás, de van a megszentelt léleknek is szerető visszarámlása. Ez pedig olyan áramkörzárás, amely az égi szeretetből indul, emberlélek-szeretetben folytatódik és a megszentelt lélek befonásával zárul. Ebben az áramkörben pedig olyan a kegyelmi szeretet állandó áramlása, hogy visszahatólag is nemesíti, emeli a papi lelket. Van azután ebben tárgyi gazdagodás is, — a kialakított lelkéknek életünk körzetéhez kerülése, de van ebben dinamikai hatás is — a továbbdolgozást szorgalmazó lelkiség izzító ereje. Így tehát a megnevesedett lelkek birtoklásával gazdagodunk és a papi lélek állandó szolgálatával tevékenykedünk.

Végezetül ez az egyszerűsített és összefoglaló mondatba való sűrítés: papi életünk akkor lesz állandóan eleven és átütő erejű, ha keresve-keressük a természetes és természetfeletti erőforrásokat. Ha pedig az Irás döntő szavával akarunk szólni, akkor azt kell tanácsolnunk, hogy úgy járjunk az élet forrásaihoz: sicut cervus ad fontes aquarum...

Így nem fenyeget az élethervadás... így örökké üde marad a jövő papságának, az Úr örök dolgozó társainak életarculatja...

A LEGÖREGEBB CENTRALISTA

Ipoly-Szalka, 1939 március 21.

„A Magyar Egyházirodalmi Iskola” Tisztelendő Elnökének,

B U D A P E S T.

Tisztelendőségnek folyó évi március 14-én kelt levele kedvesen lepett meg. A multat, az öregkort akarják Önök megszólaltatni, meghallgatni; új lelkesedést, felpeszűlést akarnak tanulni rokkant vitézektől?!

Hát biz' mi tagadás, egykor mibennünk is forrott az ifjúi virtus, mi is igyekeztünk kitenni magunkért; úgyhogy most nemes büszkeséggel merünk multunkra mutatni a tanulnivágyó, minket kérdő ifjú levitáknak.

Kedves Ifjak! Nagy öröömre szolgál, hogy most, midőn az idő is tavasz, — bár az időjárás nem igen az — életem ifjú tavaszába legalább gondolatban visszaszállhatok, hogy azt visszavarázsoljam színetek elé.

Kívántátok, hogy pesti kispapi életemből vetítsek szemeitek elé néhány emlékképet. Szívesen teszem azt, mert az idézetek alatt az én lelkem is hozzátok tér, köztetek megijjul, felrisszül, fölélénkül, újra fiatalnak érzi magát. Hisz ősszel örömmel merengünk, éldelgünk gondolatainkban a tavasz reményteljes, szép virágain!

Az esztergomi papnöveldeben végezve a VII. és VIII. osztályt, érettségi után vártuk a dispoziciókat. 1871 szeptember 13-án kaptam kézhez Budapestre rendeltetésemet. Egyik spirituálisunk ajánlatára életemről naplót vezettem, a szemináriumi életemről most is megvan két kötet, ezekből közlöm tehát szóról-szóra közléseimet, imitt-amott kiegészítő adalékokkal.

„1871 okt. 2. Utolsó napom Nagykőrösön; szünidőm letelt, a múzsák hívnak újra falaik közé. Látogatással, pakkolással töltém a napot.”

„Okt. 3. Reggel korán keltem. Most itt a búcsúzás. Újra válni! Oh, mint szorul szívem! Kedves jó anyámtól elválni, habár csak egy időre is, azon jó anyától, ki értem, hogy engem illően felneveljen, annyit tűr, szenved, dolgozik, — s mindez csak azért, hogy engem, egyetlenét boldoggá tegyen. Mit érez a szív, dobog a kebel, midőn a jó anya könnyzáró között lsten-hozzádot mond?! Oh, ezt nem leírni, ezt csak érezni lehet; jól mondja Eötvös, hogy „Minden tárgy bír, minden eszköz külön névvel, csak az emberi szív legszebb érzelmei azok, melyek árva szóval ki nem fejezhetőek.” A lélek, a szellem, az ész a jövőt kutatja s azzal bibelődik, mi e pár szóba foglalható: ki tudja, látlak-e még!? Hej, aggódó a lélek ilyenkor, pedig édes lstenem, te jó vagy, te tudod, mennyire szükségem van neked egy jó anyára. Oh bocsáss e gyenge kebel kétségkedéseimért, tebeléd helyezem reményem horgonyát, hisz tartad eddig is őt számomra, oh tartsad továbbra is meg jó anyám, legalább e földön egy darabra még, hogy szomorúságait és fáradalmait később fiúi szeretetem gyümölcsei által elfeledtessem; hisz van mennyben is egy jó Anyám, ki tudom, mindkettőnkre gondot visel. A te kegyes oltalmad alá helyezem anyám és magam. Oh Mária, édesanyám, egykor vezess mindkettőnket szent Fiad örömébe. Úgy legyen. Délutáni 1 órakor a szemináriumba értem...”

„Október 8. A Veni Sanctet ma tartottuk, a dékáni kar is jelen volt; a-functiót Ngs. Ipolyi Arnold rektor úr végezte.”

„Október 9. Hétfő. — Ma volt első előadásunk, mint első éves **istenészeknek.** Az első órát Dr. Hatala Péter¹ tartá, kit szintén megszerettem; legelőször is elveit adá elő, u. i. hogy ő csak magyar nyelven fogja nekünk a Revelatiót előadni, mivel mint előbbi tapasztalatai bizonyíták, a latin praelectiót növendékei meg nem érték teljesen (más volt az előbbi századokban, midőn a latin a közélet nyelve volt), most erre nem képesek, márpedig a tudományt a nyelvnek feláldozni nem akarom. Azután pedig kérdezni csak hétfőn és pénteken fogok, ekkor is csak röviden, csupán a tárgy értelmét. Ajánlá, hogy ne vágjuk be a tárgyat, mert nem ér az semmit, ha valaki lapokat elreccitál is és nem érti; de annál többet gondolkozunk, mert az érik meg lelkünkben s marad meg mindenkorra. Igen helyeslém ezeket, mintegy a szívemből beszélt, csak sok ilyen tanár volna!... A második órát Dr. Bitá Dezső úr tartá, persze az egész órán át latinul beszélt, úgyhogy óra végivel annyit tudtunk, mint előtte; s csakhamar valóban is láttuk Hatala úr véleményét. A harmadik óra szintígy telt. Dr. Ruzsicska tanár úr beszélt a szír-chald nyelvről valamit...”

„Okt. 15. Ma tartatott a „Pesti Magyar Egyházirodalmi Iskola” megnyitó gyűlése, melyben az elnök, Szmidá Viktor (negyedéves egri, 20 éves) kitűnő beszédet olvasott fel, igazi egyházi szelleműt. A dalárda, melynek én is egyik méltatlan tagja vagyok, két darabot zengett, — Schéda Ernő tisztelendő úr pedig egy önkészítette alkalmi verset olvasott fel köztetszés között.”

„Nov. 29., szerda. $\frac{1}{2}$ 12-kor elmentem Ipolyi őméltóságához, tőle forrást és tanácsot kérendő; őt a legbelső szobában írással foglalkozva találtam (kezét nem engedte megcsókolni; máskor sem szokta) s én előadtam, hogy Isten segélyével pályázni szeretnék az egyetem által kitűzött e pályakérdésre: „Fejtsenek ki a nemzeti szellem hanyatlásának jelenségei s okai a XVIII. században”. Mire ő: „Nehéz lesz ez, tisztelendő úr! Egyébként ebben én magam sem bírok kellő jártassággal. Különbösen most hivatalos dolgaim vannak, más alkalommal jőjjön, addig gondolkodom.” S én megköszöntem szívességét s távoztam; ő pedig azután e szavakat mondá kegyesen mosolygó arccal: „Jól van, édes tisztelendő úr!” Oh, mily jólesett e szíves fogadtatás és kegyes bánásmód, ki nem mondhatom!”

„Decz. 3. Ma a Magyar Iskola elhunyt tagjai fölött gyászünnepélyt tartott, melyben a dalárda is közreműködött. Csak szerény körünkben, az annyi jeles tehetségű ifjak babéraitól megmohosult kis rendes szobácskánkban tartottuk az ünnepélyt. Az elnök, Szmidá Viktor (egri) rövid köszöntő beszédet olvasott fel, melynek egyöntetűsége, kedves kifejezései egész hévvel ragadták meg ifjú tűztől égő kebleinket. Majd Hujber (győri) mint **megválasztott ünnepi szónok** olvasott fel eszmedűs, hasonlatokban gazdag beszédet. S végre újra az elnök Körmöczy Imre és Rajz György felett tartott remek felolvasást. S a dalárda szívreható énekekkel fejezé be a felolvasásokat. Midőn kijöttem az ünnepélyről, még jó darabig a bámulás és csodálat tartottak karjaikon. Oh, mint nemesült lelkem! Mily hév kelt szívemben a hason példa követésére; éreztem, hogy mostani tagjai fölött is ez iskolának azon szellem virraszt, mely buzdítója, istápolója volt az e falak közt 41 évi főnállása alatt megfordult jeles ifjaknak, kik most a külvilágban, már mint harcosok harcolják az Úr nagy harcát.”

„Decz. 10. Délután viceductorunkkal, Bergmann József úrral privát exituson voltam Cselka Nándor terézvárosi káplán úrnál, a „Religio” szerkesztőjénél; szívesen fogadott bennünket. Beszélt a mostani szomorú viszonyokról, a papság önfeledett erkölcsi süllyedéséről, a tétlenségről. Tudnék — úgymond — püspököket előszámlálni, kikhez a „Religio” nem jár, s a Hatala-féle „Szabad Egyház” hever asztalaikon. Elborzadnának, ha megmondanám, a „Religio”-nak mily kevés előfizetője van; de azért Isten segítségével megmutatom, hogy a „Religio” élni fog. Félek, nehogy el-

¹ Szép tehetségű, keleti nyelveket beszélő, a Szentföldön és Arábiában hosszabb ideig működött pap; meghasonlott Egyházunkkal, a „Szabad Egyház” c. lapban gyalázta hitét, majd végre aposztatált s megnősült. Pozsonyba került.

vételessék tőlünk Istennek országa; de szükséges, hogy megrázassék a fa s róla minden rossz levél lehulljék, mert már utóbbi időben nem volt gonoszság, melynek a katolikus név mintegy palástjává ne lett volna. Eljövet biztatott bennünket is munkálkodásra."

Az utódokat érdekelni fogják bizonyára a kispapi élet **régi apróságai** is. Röviden elmondom, hogy átéltem a **világítások** minden nemét. Mint gimnazista, **olajlámpa** mécseseknél vagy **faggyúgyertyánál** tanulgattam, majd jött a **milly-gyertya**, az esztergomi szemináriumban a pulpitusunkon négyőnknek volt szál gyertyánk. Pestre kerülve 1871-ben a **veresfényű gázzal** világítottunk, — az első napon majd megjártuk; mikor benyitottunk a múzeumba, hatalmas gázáram csapott ki ránk, szerencsénk volt, hogy robbanás nem történt.

Csütörtökön rendszeren a Városligetbe volt sétánk csoportonként, és többnyire a régi, csupa zsidóboltos, bűzös Király-utcán vitt át utunk. Itt-ott felkárogtak reánk a suszterinasok, mert a szeminárium-templom előtti vaskerítést vashollók díszítették. Egyszer, amint a Terézvárosi-templom mellé értünk, a Jókai-féle követválasztás idején, ott katonakordon volt. Libasorban mehettünk csak, mikor egy helyen arrakeltünkben egy zsidó erősen a fegyveres katonához szorulva így óbégatott: „Vigye thülem ezt a fene phoskát, mert kezd elsülni!”

A szemináriumunk mellett volt jól befásított, szép kis kertünk, hova napi sétáinkra lemegettünk. Nagy falak vették körül. Az egyik épületen volt kivételesen egy kertünkre nyíló ablak, amelyből sétáinkon rendszeren egy leányka tekingetett reánk. **Czibulka** spirituális urunknak is szemet szúrt e veszélyes szomszédság és esti konferencián többször intést adott az általa „diabolissa”-nak nevezett alkalmi veszély kerülésére.

Most pedig legyen szabad újra régi naplóm szószerinti kivonatait időrend szerint közölnöm.

1872 jan. 14. Jézus neve napján. — A Magyar Iskola gyűlésén Bergmann József harmadéves olvasott fel egy szép kis értekezést Jézus szent nevééről, melyben indítvánnyal lép föl oly társulatnak nálunk is megalakítására, mely céljával Jézus szent nevének védelmét tűzné ki. Kedves kis fiú, olvasmánya, mely mintegy a tiszta szívnek ömlengése volt — nálam is visszhangra talált. Este konferencián Czibulka spirituális úr „**lelkinapló**” készítését ajánlá, melybe, mint mondá, csak azt írjuk be, mi lelkünket leginkább megéri, néhány szóval, minden tartózkodás nélkül; évek mulva megbecsülhetetlenek az ily naplójegyzetek." (Ügy van!)

„Március 31. Húsvét. Örvendettünk az Úrban. Ma adtam be pályaművem a magy. kir. egyetem bölcsészettan-karának. Bernolák úr volt szíves a hivatalos helyen kézbesíteni. Szerencsém, hogy kész lehettem a művel az utolsó nap, szombat este végzém be a fogalmazást. Sietséggel készült, nem sok reményi kötök hozzá! — Igen szép időnk van."

„Jún. 21. D. e. 10-kor a Magyar Iskola alapítási évforduló ünnepélyt tartott, melyen az egyetemi tanárokon kívül még Schopper rozsnyói püspök, Tárkányi kánonok úr és Róder igazgató úr is jelen voltak. Énekarunk jeles darabokkal gyönyörködteté a hallgatóságot. Szmidá elnök igen szép beszédben azon évtizedet tűzte ki beszéd tárgyául, melyben iskolánk alapítottatott **Nagy János, Ikrényi, Somogyi, Csajághy** Sándor által, kiket hálás kegyeletünk édes emlékezésül állított elénk valódi nagyságukban. Majd Vajda olvasta fel „A társadalmi kérdés” címen jeles értekezését. Hujber „Levita társaimhoz” méltó figyelem tárgya volt, úgy jegyzőnk, SEDA felolvasása is nem kevesebb nyelvcsinál és szépségekkel ékeskedett, végre újra az elnök tartott igen szép záróbeszédet. — Végezetre új rektorunk, Róder Öngs. emelt szót s köszönetet mondott azon pár élvezetes percért, melyet nekik szereztünk. Örül, úgy mond, e szép előadásokon, de kívánja, hogy a szép tudomány igazi tudomány legyen, melyet erények fűszereznek; — mert különben a tudomány hasonló a villámhoz, mely gyújt ugyan, de ront is."

„Jún. 21. A Magyar Iskola mai gyűlésén délután vétettünk fel a Magyar Iskola rendes tagjait. Szukits Vendel veszprémmegyei kartársunk emelkedett hangú szónoklattal kért számunkra bevételést. Az elnök szívélies szavakkal üdvözölt bennünket, mint az iskola új reményeit. Azután a hivatalnokok választása történt meg. Elnök: Köhler Ferenc pécsmegyei lett, főjegyző Horváth István szombathelyi II-od éves; pénztárnok Bergmann József esztergomi III-ad éves; könyvtárnok Némethy Gyula III-ad éves esztergomi; levéltárnok Horváth József kalocsai II-od éves lett.”

„Jún. 23. Délután az alhivatalnokok választása történt meg. Aljegyzőnek Czobor Béla I-ső éves fehérm., alkönyvtárnok Zongor József II-od éves nyitrai., al-pénztárnok Paluba János II-od éves szepesi lett (nagy nyelvész!). Végül az elnök, Szmda IV-ed éves társai nevében remek búcsúbeszédet mondott, melyre viszont új elnökünk kenetteljes szavakban adott választ. Megható jelenet volt látni az el-érzékenyült távozó negyedéveseket.”

„Június 25. Kedd. Ma tartatott az egyetemi bezáró ünnepély. 9 órakor az egyetemi templomban sollemnis nagymise tartatván, 11 órára a gyűlés színhelyére, az akadémiai nagyterembe mentünk. Az egyetemi ifjúság minden karból nagy számmal volt képviselve. Az egyetemi rektor, dr. Toldy Ferenc felolvasást tartván Mária Teréziáról, mely 1/2 I-ig tartott, mire dr. Télyfy egyetemi dékán lépett elő a pályázatok eredményét hirdető ki. — A bölcsészeti kar által kitűzött e pályakérdésre: **„Fejtsenek ki a nemzeti szellem hanyatlásának jelenségei és okai a XVIII. században”,** én is pályáztam; bár eddig nyugodt voltam, magamat Isten szent akaratára bízva, most, midőn olvasá, hogy a bölcsészeti kar tételére összesen 7 pályázat érkezett be, ezek közül a történelmi kérdésre 3, s nyertes lőn: Ferenczy György I-ső éves hittanhallgató műve — a váratlan, reményemet felülmúló eredmény egészen meglepett; a tömegből kivergődve a Rektor átnyujtá a levélbe zárt 180 forintot, s én helyemre iparkodtam; de az első széken egy nyájas, mosolygó arcú pap nyujtá felém kezét s ez Tárcányi Béla egri kanonok úr volt, a Szent István Társulat elnöke. Majd társaim kézszorításokkal osztoztak örömben. „Fecit mihi magna qui potens est” mondtam magamban. Köszönet, jó Anyám, a te pártfogásodba ajánlám munkámat és nem csalatkoztam. Hazajövet nem tudtam jóízűen ebédelni. Délután szokás szerint áldomást kellett adnom; a Práter-utcai külső kertben folyt fe a vigalom, mely egy hordó ser, kifli és 5-ös szivarokból állott.”

„Jún. 26. Délután fél 5 órakor a Rektor úr szobájába mentünk mindnyájan. Itt ő maga abbéli örömet fejezte ki, hogy az alumnatus több tagja (3) az egyetemen pályadíjat nyert, s hogy így intézetünk jó hírneve sértetlenül ragyog; nemcsak teológiai, de világi kérdések megfejtésében is az előnyt a világiak fölött elnyerték; „mindezek méltánylására örömem kifejezése mellett még némi elismerésül egy-egy arannyal kívánok az illetőknek kedveskedni” — s így újra egy aranyat kaptam.”

„Júl. 3. Vizsgáinkat végezve, búcsúztunk előljáróinktól. Délután ft. Czibulka spirituális úrtól búcsúztam. Rövid egynegyed órás beszélgetés után az ablaknál állva, keblére ölelt s mintegy titkolt örömet adá tudomásomra e pár szóval: „Gratulálok, fiam!” — Ezen atyai édes szavak, a vonzó, őszinte arckifejezés kíséretében, valóban édesen érintették bensőmet; magamat imába ajánlva, mit viszont kért, búcsúcsókja után legkedvesebb emberemtől elváltam.”

Ferenczy György

esperes-plébános, v. centralista.

„A papra rábizza Jézus nemcsak az ő anyját, hanem összes testvéreit is, azt a nagy családot, melynek neve: Egyház.”

Dr. Brückner József

ÚJ SPIRITUÁLIS A MAGYAR SION ORMÁN!

„Lauda Deum tuum Sion!” (Ps. 147.) — kiáltjuk a Zsoltárossal a Magyar Sion azúrkéruhás, csillogó szemű ifjú leventéi, az esztergomi kispapok felé! Igen. Nekik lelkes örömmel himnuszt kell zengetniök az Úr dicsóítására, mert melegszívű, tüzeslelkű Spirituálist kaptak, dr. Brückner József, a mi kedves gondnok urunk személyében.

Bizonyos szent irigység fogja el szívünket esztergomi testvéreinkkel szemben, hogy ez a csupa tűz, csupa jószág és szeretet-ember itthagyt minket és az övék lett.

De önzetlen szeretetünk mégis örömgyűl. Boldogok vagyunk, hogy nemes lelkének gazdag kincstárát, melyet gondnokí hivatala miatt oly ritkán nyithatott meg kedvére, most pazar kézzel kiárasztja kispapjaira.

A miénk volt. Most a tiétek, esztergomi Testvérek! De mégis a miénk is. A szeretet nem ismer akadályt! Áttör hegyenvölgyön. Föl a magyar Sion büszke ormára! Buzgó imával hozza Isten áldását Prohászka méltó utódjára!

HÁZUNK ÚJ GONDNOKA

Szeretett Vicerektorunk távozásával megüresedett Házunk gazdaságügyi hivatala. Nem sokáig voltak azonban árvák a Wertheim-szekrény súlyos fiókjai. Ápr. 1-én megjött az új Gazda, dr. Almássy József, volt esztergomi plébános. Meleg közvetlenséggel mutatkozott be új előjárónk, s mi hasonló lelkesedéssel üdvözlöttük. Szelíd, barátságos modora, de különösen szép, hosszú prédikációi máris kedvessé tették őt a hívek, méginkább azonban a kispapok előtt.

Egy emberrel több, aki kispapi szívünkhöz utat keresett és talált. Az Úr Jézus mondta: „Pulsate et aperietur vobis!” Ő a szívünkön kopogott és mi örömmel nyitottuk meg Neki, mondván: „Salve Pater!”

ZARÁNDOKÚTON

A hatodévesek ezidei római zarándokútja 1939 január 10—24-ig tartott. Főtisztelendő dr. Kerner István spirituális úr volt ennek az útnak is (immár a hetediknek) lelke és vezetője. Vendégekként tisztelhattuk soraink közt: méltóságos és főtisztelendő dr. Marczell Mihály szemináriumi rektor urat, dr. Décsei Géza pest-erzsébeti plébános urat, Damjanovich József gk. esperes urat, Gyurcsovits Károly apostoli-helynöki titkár, Mojzes Ferenc bácsalmási káplán urakat, Ezenkívül velünk tartott az úton a három bencés gyakorló-tanár úr, Gacs Emilián dr., Hets Aurélián dr. és Kádi Győző, akik jelenleg intézetünkben laknak.

A GÖRBE TÜKÖR

A „nagy keresők” a Spirituális úr szakszerű vezetése mellett nekirohantak a sötét, csillagtalan éjtszakának. A kivilágított pályaudvar már messziről csodálatos fényben tündökölt, mindenütt zászlóerdő és virágéső. A búcsú a prefektusoktól mindkét részről igen szíves volt. Kl. prefektus úr felemelt karral, „Sieg-heill” kiáltással búcsúzott a zarándokoktól. W. prefektus úr is mondott valamit, de azt nem lehetett érteni.

Az érzékeny búcsú után a Spirituális úr szokatlanul erélyes hangon kiadta a vezényszót: „Római zarándokok, előre!” s az ájtatos csapat elhelyezkedett a vonat fülkéiben. A kis fülke igen kevés mozgási lehetőséget engedélyezett, úgyhogy Sz. Jóska mérgében egy külön kabinban akart helyet foglalni magának, de aztán mégis csak meggondolta magát. T. Jóska azonnal felült az egyik poggyásztartóba, hogy mindenki láthassa, előszedte breviáriumát és rózsafüzérét és szorgalmasan imádkozott. Az út Székesfehérvárig kellemes csevegések között telt el, odáig mindössze egy óra, kb. annyi ideig tart, mint Sz. Jóska egy körmondata, de Miska barátunkat már félóra mulva ott lehetett látni az ajtóban, lesve, mikor tűnik fel szeretett szülővárosa, Székesfehérvár. Az állomáson bensőséges fogadtatás várta Miskát, kinek örömeiben görög testvéreink is élénken résztvettek. Gabi majd kiesett a vonat ablakából, szerencse, hogy D. Pali erősen fogta a ruháját és nem engedte, Biztonság okából Spirituális úr is leszállt, nehogy Miska barátunkat a honvágy odahaza tartsa.

Néhány pillanat mulva rohant a vonat a határ felé. Nemsokára megkezdtük programunk lebonyolítását, egy kis pótvacsorát rendeztünk, sajnos, bor kevés volt, mert egyesek elővigyázatosságból, hogy össze ne törjön az üveg, már otthon megitták a bort. *Nagykanizsa* előtt borzalmas szerencsétlenség történt, melyre az egész zarándok-csapat figyelmes lett. Cs. Matyi elvesztette arcának eredeti színét, amit aztán egész úton nem sikerült megtalálnia. E kis epizód után Spirituális úr bement az egyik fülkébe éjtszakai nyugalomra. A társalgás mind halkabb lett és a nagy keresők most igyekeztek helyet keresni az éjtszakai nyugalomra, ami igen nehezen ment. T. Jóska, a stilita, a kemény poggyásztartóban egy pillanatra félbeszakította imádságát, hogy egy kevés ideig ő is aludjék, de csak a szeme pihent, még alvás közben is mozgott a szája. B. Francinak, V. Pöhöneknél könnyű volt, mert ők kis természetüknél fogva keresztbe fekhettek a padon. A főduktornak, Öcsinek volt a legjobb dolga, fejét lehajtotta pocakjára és édesdeden aludt. Csodák-csodája, Miska is stilita lett, ő is felmászott a poggyásztartóba — de neki nem mozogtak az ajkai. S. Laló úgy látszik, az élet mélységeit kutatta, mert fejét mélyen lehajtotta és bóbiskolt. Voltak aztán, akik talponállva akarták megvárni a gyönyörű hajnalhasadást. Cs. Matyi egyre a színét kereste s e célból még a pad alá is lefeküdt. Két görög testvérünk nyári emlékeikkel szórakoztatták egymást. Sz. Jóska a napi hírek után érdeklődött s adatgyűjtés céljából jobbra-balra mászkált. Az „öreg” N. (a bidellus) a multján töprengött, egyszer csak megszólal:

- A Spirituális úgy alszik, mintha tiszta volna a lelkiismerete.
- Ime, nyílik az ajtó, kiszól egy finom hang (a Spirituálisé):
- A Spirituális nem alszik.

Valóban, nem aludt az egész társaság. Itt-ott sóhajok és nyögések. Emilián atya: „Legalább pubafából csinálták volna a padot!...”

Postumiába holtra fáradtan és megtörve érkezett a társaság. Az út a barlangig sikos és csúszós volt, ezért Spirituális úr felfüggesztette a „noli me tangere” elvet, sőt maga járt elől jőpéldával, belekarolt Miskába, de vesztére. Miska nem bizonyult jó lelki vezetőnek, mert Spirituális atyánk elérkezettnek látva az időt vértanúnak lenni, elvágódott a jeges talajon, lábait az ég felé rúgva, karjait széttárva az édes, de sáros anyaföldön. Időközben mi a postumiai barlang szépségeit nézegettük, Rektor Atyánk szobájának négy falában gyönyörködött, gondolkozván a világ hiúságán. Úgy látszik, azzal a jóféltelemmel indult útnak, hogy *beteg lesz*, — és fogadalmát egész úton meg is tartotta. A postumiai barlang mindannyiunkra mély benyomást gyakorolt. S. Laló arcán látni lehetett, mint küszködik a rímekkel. A nagy koncertteremben megállott a társaság és elénekelt a Minden földek-et. Általános vélemény szerint a visszhang egész jó volt, még az „öreg” (a bidellus) félhangját is tisztán verte vissza.

A *Trieszt* felé robogó vonaton megalakult egy külön fülke, az infirmária, mely nagy látogatottságnak örvendett. Elsőnek L. Jóska, „a beteg” vonult be, utána Cs. Matyi, aki még nem találta meg a színét, V. Pöhö, M. Feri, Gy. Gabi, Benedek, aki aszketizmusból fázott meg a csomagtartóban, amikor szellőztették a fülkét, levetvén magáról a ruhát, hogy a kísértések biztosabban távozzanak, s uramfia, még Sz. Jóska (a kurzus legnagyobb darab embere) is bevonult, mire aztán ki is irták az ajtóra: Megtelt. — Triesztben tapasztaltuk először, hogy milyen népszerűek vagyunk. Az olaszok derűs pillantásokkal, sokszor hangos nevetéssel adóztak kalapunknak és reverendánk alól kicsüngő nadrágunknak. A nevetés csakhamar csodálattá és rémületté változott, mikor Sz. Jóskát meglátták. Ilyen hatalmas növésű embert ők még nem láttak. Apropos: Sz. Jóska magassága! Rómában mi is láttunk impozáns magasságú szobrokat, kíváncsiak voltunk, mennyivel magasabbak, mint a mi kedves Jóskánk. Megkértük, mérje össze a magasságát az egyikkel. Jóska engedett is a kérésnek, általános érdeklődés közben felállt az egyik szobor hátához... A konklúziót azonban senki sem merde levonni, annyit azonban mindenki láthatott, hogy nem ért egészen a szobor derekáig.

Pádua. A kolostorban igen híres nevezetességet láttunk, megtaláltuk a punktából is jólismert fát, melyen a fiatal levél kitolja az öreget. Az egyetemen pedig megéneztük Galilei rozoga katedráját, melyre Sz. Jóska is felmászott és megállapította, hogy tényleg mozog a föld. Bementünk az egyetem nagy aulájába is.

Milánóban nagyon kellemes szállásunk volt, csak Sz. Jocó nem találta a helyét: véletlenül dohányosok közé osztották be, de mivel ő nem bírja a dohányfüstöt, kénytelen volt szobát cserélni.

1939 január 13, péntek. Jocó születésnapját nagy fényvel ünnepeltük meg, egyhangú taps és félhangú éljenzés (öreg!) közben. — Sz. Jóska a villamosban valami után érdeklődik a kalauztól, de nem tud vele dülőre jutni. Jóska megkérdezi: Sprechen Sie deutsch? — No, no. — Französisch? — No. — Englisch? — A sarokból megszólal egy hölgy: Yes, yes! És mindjárt kezd magyarázni. Jóska erre jobbnak látta leszállni. — T. Jóskát, sajnos, Milánóban kellett hagynunk, mert amint mondtam, aszketizmusból megfázott és lázas lett. Szent Ritához, a lehetetlen dolgok és elvesztett ügyek szentjéhez imádkoztunk, hogy gyógyuljon meg, ami két nap múlva meg is történt. Szent Ritához folyamodtunk még a következőkért is: Hogy S. Laló jobb verseket írjon, Sz. Jóska tömondatokban beszéljen és az öregnek nőjön ki a haja. — Hogy Lalót, a költőnket említtem, meg kell azt is mondanom, hogy nagy népszerűségnek örvendett az úton: egyetlenegy verset sem írt s így S. Tibinek sem kellett szavalnia. Azaz, mégiscsak írt egy verset, melyben L. Jóska, másik nagy költőnk is segítségére volt. Lelkemre kötötték, hogy ne közöljem, de közkívánatra mégis közlöm:

„Istenem, csak egyszer haza tudnék menni,
De sok kolbászt tudnék otthon enni.
Kipödörném Matyi cicám bajszát,
Hej, megúntam én már a nagy hajszát.”

A milánói Dóm kincstárában gyönyörű antependiumok vannak. Az egyik a kálváriát ábrázolja. Spirituális úr felhívta figyelmünket a kép aszkétikus tartalmára: „Nézzék, a jobb lator mellett az angyal milyen eredeti elgondolás: a bal lator mellett pedig az ördög. Krisztus Urunk keresztje felett pedig a mennyei Atyának a keze.” Hiába kerestük azonban a mennyei Atya kezét, csak a sekrestyés keze volt ott. Meg is mondtuk a Spirituális úrnak.

— De Spirituális úr, hiszen a képen nincsen rajta a mennyei Atya keze!

— Nincsen? — volt a nyugodt válasz — pedig rajta kellene lennie.

Genova felé robot a vonat. Az öreg N. jó hangulatban van, magyaráz és anyyira gesztikulál, hogy véresre zúzza a kezét, Jócónak kell kezelés alá venni. — Genovában csak 3 óra tartózkodásunk volt, de ez is elég volt arra, hogy L. elgázoljon egy villamost. T. i. igen sokáig kutatót a boltokban mansettagomb után (amit azonban egész Itáliában nem talált), hogy egy kicsit későn indult vissza az állomásra. Rohan, rohan, mellette a villamos, na, melyik gyorsabb? Természetesen a villamos. L. Jóska erre mérgében nekirohant, de még idejében meggondolva magát, hogy baráti nemzet vagyunk, azért csak a fejét és vállát verte oda. Volt is aztán szerencsénk az úton hallani sopánkodásait: Szegény Józsi, de szerencsétlen ember is vagy te — amiben aztán mindenki helyeselt neki.

Róma felé robot a vonat. A mi kedves D. atyánk karakterológiával szórakoztatja a társaságot. Miska orra állásából megállapítja, hogy félreismerik. Sokkal nagyobb orra van, mint amilyenek látszik. A társaság megkéri, hogy szeretett vezérrünkről, Spirituális úrról is adjon karakterológiát. Mire az atya óvatosan megjegyzi: „Nem akarok tekintélyromboló lenni.”

Rómába késő este futott be a vonatunk. A pályaudvaron meleg fogadtatás várt minket. Kint volt Nagy Feri is és Banka páter, a fasiszta nagytanács tagja, kit felémelt karral üdvözöltünk. Nemsokára nyugovóra tértünk, hogy aztán másnap reggel megkezdhesük programmunk lebonyolítását. B. Feri és V. Pöhö már korán reggel kimentek vásárolni. Magassarkú cipőt akartak venni, hogy lenézhesék az olaszokat. Cs. Matyi folyton narancsok után futkosott, mert azzal akarta visszanyerni arcának eredeti színét, ami azonban — minden elfogultság nélkül — nem sikerült neki. Pár vásárlási epizód. Miska banánt vesz. „Quanta costa?” — kérdi. Az olasz mond valamit, Miska nem érti. Próbát tesz, oda ad egy lírát, mire az olasz ad érte egy banánt. „Hohó öregem, szól Miska, vissza a pénzt! Ilyen méregdrágán nem vásárolok.” — Miskának — úgy látszik — nem volt szerencséje a vásárlásban. Levelezőlapokat akar venni. „Quanta costa?” „Una líra”, mondja a talján. „Una líra?” — kérdi megrökönyödve, — „tropo caro! Una cinquanta!” s alig lehetett visszatartani, hogy többet ne adjon érte. — L. az Upimban bicskát akar venni, de nincs megelégedve a minőséggel. Nincs jobb? kérdi a signorinától olaszul. Nincs! — In tutto Italia? A signorina erre dühbe gurul és becsmérő szavakat szór a piszok „németek” fejére. Így törte meg L. J. a Róma—Berlin-tengelyt. — Rómában már velünk volt a porából megélemedett Benedek, csak úgy látszik, még a feje volt egy kicsit zavaros. Mise után ministránsa, a villamostól megütődött L. Jóska (t. i. a presbíter urak egymásnak ministráltak) nem találva a Leo-imákat leviszi neki a Lavabo-táblát. Benedek annyira elmerült az áhitatban, hogy elmondta végig.

Rómában történt a híres *konflis-eset* is, melynek szenvedő alanyai B. Feri, V. Pöhö és F. Miska voltak. Az egész zarándokcsapat kora reggel kivonult a Kalixtus-katakombához misézni, e három jóbarát kivételével. Ők csak később indultak, mert Szent Péter sírjánál miséztek. Tíz óra felé ők is felkerekedtek. A Coloszszeumnál hűségesen várakoztak az autóbuszra, de az csak nem akart jönni. Egyszer csak mellettük terem egy konflis, minek gazdája barátságosan integet, hogy üljenek fel. „No-no” — integet vissza a kis csapat. „Sono in truppo nella catacomba di S. Calisto” — dicsekszik olasz tudásával V. Pöhö. „S. Callisto? — Á, á!” — mutogat, hogy ő kész elvinni oda is a társaságot.

— No, no — mordul fel B. Franci; Miska mint aki járatos az alkudozásban, azért csak megkérdi:

— Quanta costa?

— Trenti líra!

— No, no — mordul fel újra B. Franci.

— Equale autobus! — magyarázza az olasz, hogy annyiba kerül, mint az autóbusz. Ez már gondolkodóba ejtette Miskát, hiszen akkor úgyis mindegy. V. P. is ingadozott, csak B. F. maradt állhatatos:

— Nem, nem, én annyit nem fizetek, nem bánom, inkább egyedül maradok.

— De Francikám, nézd, Rómában még úgysem ültél konflison, talán nem is fogsz, — aztán a jó levegő, a szép vidék, meg aztán úgyis annyiba kerül, mint az autóbusz.

Félóráig főztük a Francit, végre sikerült megpuhítani. Beültünk, azaz csak ketten, a harmadiknak állni kellett. A konflis megindult, vagy negyedórai út után kocsisunk diadalmasan bejelenti: S. Callisto! Látni kellett volna B. F. arcát, miközben mi Pöhö-vel vigasztaltuk egymást, hogy legalább jó levegőt szívtunk — bár egyesek azt is kétségbe vonták. A digónak volt képe még borraivalót is kérni tőlünk. Később aztán megtudtuk, hogy az autóbusz csak 80 centésimóba került volna. Oda-haza a társaság sokat mulatott az eseten, különösen az „öreg” N. húzta a pöruljártakat, mire B. F. megjegyezte:

— Öreg, éppen te hiányoztál, úgyis csak egylovas volt a konflis.

Erre aztán az öreg is megnyugodott. Rómában sok múzeumot és képtárat bejártunk, D. atya és Spirituális úr szakszerű vezetése mellett. Sok érdekes dolgot láttunk. Pl. a vatikáni múzeumban ráakadtunk a baculumra, melyet Sz. Jóska eltört; a pompeii múzeumban pedig megtaláltuk S. Laló rögeszméit, az öregnek megszenesedett bogarait és eredeti, ősi hajszálait, mit drága pénzért mutogattak. De mindennél többet ért D. atya magyarázata:

— Nézzék, atyák, milyen csodálatos portálé! Nézzék ezt a felséges stukkót! Mintha csak oda volna lehellve arra a freskóra! Az a játszói könnyedség! Hát ez valami csodálatos!

De Spirituális atyánk is kitett magáért, volt ideje magyarázni s ezt az időt ki is használta. Legfontosabb volt nála, ha valami képet nézünk, hogy kezünkkel oldalról a fényt kizárjuk. Egy barátunk először nem értette ezt az elmés műveletet és kalapjával eltakarta az arcát. Így persze semmit sem látott. — Egy alkalommal egy szentnek hosszú mondatát idézte Spirituális úr; közkívánatra meg is ismételte. Sz. Jóska előre jön, megáll középen, majd méltatlankodva így szól:

— Spirituális úr, az előbb nem volt hosszabb?!

Visszafelé menet skót kispapokkal találkoztunk. Érdekes reverendájuk van ezeknek a skótoknak: zöld, sárga cingulussal. Őcsi megjegyezte:

— Érdekes, a Vicerector úr nem ilyen reverendát hord...

Rómából egy napra lerándultunk *Nápolyba*. Este futott be a vonatunk a gyönyörű fekvésű, de piszkos külsejű városba. M. Ferkót már a pályaudvaron elfogja egy talján, kezében egy töltőtoll, melyet mindenáron meg akar vétetni véle.

— Quanta costa? — kiált rá mérgében.

— Dieciotto!

Ferkó felhördül:

— Micsoda? dieciotto? Nem mész innét, te piszkos talján!

Holtrafáradtan értünk nápolyi szállásunkra, a Casa del Cleroba. Spirituális úr kiosztja a szobákat. A bencés atyákat feltranszponálja az ötödik emeletre. Győző atya szelíden megkérdi:

— Spirituális úr, legalább a Vezúvot is látni onnét?

Nápolyban gyönyörű tavaszi idő uralkodott. Általában nyitott ablaknál aludtunk. Felmerült az aggodalom, hogy az öreg N. Francit ellopják a nyitott ablakon keresztül. Őcsi megjegyzi:

— Nem kell félni, csak az első lámpaoszlopig viszik, de ott rögtön eleresztik, ha meglátják.

Ha már Őcsiről van szó, róla is mondjunk valamit. Leleményessége Nápolyban sem hagyta el, nem hiába lett ő főduktor. Mindenáron füstölt halat akart enni. Bemegegy az üzletbe és csodálatos tömör rövidséggel csak ennyit mond: „Piscis.” A talján nem érti. Őcsi fog egy ceruzát és lerajzolja.

— Á, á — örvend a talján — és hoz egy doboz szardiniát.

— No, no — mondja Öcsi — ilyet otthon is tudok enni, Piscis fumatát kérek.

— Fumata, fumata — töpreng az olasz. Ilyen szót még sose hallott. Öcsi erre megint megmenti a helyzetet, a hal alá rajzol egy füstölő katlant... Hát így vett az Öcsi piscis fumata-t. — Egyesek az olasz kosztal sehogy sem tudtak kibékülni, különösen a spagettival. Ez főtt makaróni paradicsomszósszal, melyet reszelt sajttal meghintenek és külön technika kell az elfogyasztásához. Szegény L. J. mindig elváltozott színében, valahányszor meglátta. Helyette inkább bort próbált inni. Mások meg az olajjal nem voltak kibékülve, voltak aztán, akik a macskahúst nem szerették. A társaság egyrésze pedig határozottan állítja, hogy Páduában macskahúst ettünk, ami különben egész jó volt, csak kissé rugalmas és kövér volt és az íze volt furcsa, de viszont nem nyávogott. — Nápolyból kirándult a társaság *Pompeibe*. Minden rendben lett volna, a vonat el is indult, csak M. Ferkó, az „öreg” N. és F. Miska nem voltak láthatók, ők lemaradtak a vonatról. Egy talján hordár elvezette őket egy másik állomásra. Szidta is M. Ferkó, mint a jégesőt.

Mit volt mit nem tenni, kénytelenek voltak egy későbbi vonattal menni. A pompeii romok közt akadtak rá a zarándokokra, amint Spirituális úr éppen a hegybeszédet tartotta. A romok megtekintése után ebéd következett: spagetti, olajbasült macskahús és lávaüzü bor. A vonat indulásáig mindössze húsz percünk volt, azért Spirituális úr felcsapott pincérnek, saját személyében rohangált jobbra-balra, egyik kezében egy tál étel, másik kezében egy üveg bor, és hála Spirituális úr szorgoskodásának, nem is késtünk le a vonatról.

Monte Cassino. Gy. atyánk már a vonaton rémüldözött, hogy ő nem bírja a drótkötélpályát, mondván, ő mindig alázatos volt s nem érzi jól magát a magasban. Ezért Spirituális úr meg is könyörgött rajta és konflist rendelt számára. De a társaság többi tagja is meg volt illetődve. Az út a kötélpályán kb. 10 percig tartott, de az egész úton egy rossz viccet sem lehetett hallani, mindenki arra gondolt, ki tudja, hátha mégis... Szerencsésen felérkeztünk. A jó adag spagetti után kiment a társaság a teraszra és gyönyörködött a csodálatos panorámában. Miska barátunk a hollóval szórakozott. Szelidített holló volt, igen intelligens jószág s így bátran fel lehetett tételezni róla, hogy dohányzik is. Ezért Miska odanyújtotta neki a szipkáját, melyben cigaretta égett, — hát a kópé kiverte a cigarettát és elnyargalt a szipkával. Miska utána. Körbe-körbe.

— Barátom — könyörgött ő, add vissza a szipkám! Két líráért vettem az Upimban!

De bizony az öreg holló nem volt hajlandó visszaadni semmiféle könyörgésre, még fenyegetésre sem. Sok kergetőzés után végre a társaság közreműködésével lefogtuk és elvettük tőle a szipkát.

Más nevezetesség nem történt Firenzében, mint az, hogy megtekintettük a Pantheonban az olasz cigaretta siremlékét, Rosszini-t. — Velence felé rohog a vonat. Az egyik másodosztályú fülkében az „urak” közt foglal helyet Dödi barátunk is, kit elővigyázatosságból küldtek oda. Bolognában a vonatnak előírás szerint negyed-óráig kellett volna tartózkodnia, de az urak meglepetéssel vették tudomásul, hogy kocsijuk már öt perc múlva elindul. Dödi félbeszakította ájtatos imáját, az ablakhoz rohan, hogy megérdeklődjön a sietés okát. Kitekint, hát uramfia, kocsijukat lekapcsolták és egy másik vágányra vitték. Volt is nagy kapkodás! Kalocsni, kabát, kalap. Lépcsőkön le, aluljárókon keresztül, lépcsőkön fel — s szaladtak a velencei vonathoz. Ezt kellett volna lefényképezni: a Rektor atya maratoni futását! Utolsó pillanatban érték el a vonatot s rémülten vették észre, hogy Dödi barátunk breviáriuma eltűnt a nagy sietségben.

Velencében a jó Tóth bácsi szállodájában telepedtünk meg. Kora hajnalban gyilkossági kísérlet történt: Dödi arra ébredt, hogy valaki fojtogatja. Kisportolt izmainak egy pillanat munkája volt lerázni az alattomos támadót. Mily nagy volt a meglepetése, mikor a lámpafénynél hálótársára, T. Benedekre ismert, Biztos az ördögről álmódott szegény! — D. atya sokszor magyarázta, hogy az idők folyamán a megterheléstől elfáradt oszlopokat kettéfűrészelik s így újra megifjodnak. Mikor felköszöntőjében magát öregedő embernek mondta, rögtön ajánlottuk neki is

ezt a módszert. — Hazafelé menet a két direktor (Rektor atya és D. atya, kit méltán megillet a cím: „direkt orr”) ásványvizet vettek maguknak. Már félig kiitták, mikor Rektor atya borzadva pillantja meg az üveg felírását: fonte bracca.

Az éjtszakai út hazafelé meglepetést nem hozott számunkra. Fáradtak, gyűröttek voltunk s mikor vonatunk berobogott a pályaudvarra, az az érzés támadt bennünk, hogy megérkeztünk. Ezt a rossz érzésünket csak fokozta a két prefektusunk megpillantása, kik jókedvűen, kipihent tekintettel fogadtak bennünket. Kétheti távollétünk láthatólag jót tett nekik. W. prefektus úrnak csillogott a szeme örömeiben, hogy megint lesznek páciensei, kikkel unalmas óráiban elszórakozhatik. Itthon hálás szívvel mondtunk köszönetet a jó Istennek, hogy zarándoklatunk ilyen szépen sikerült és szívből kívánjuk, hogy többi testvéreink is részesüljenek ebben a nagy örömben, mely nekünk osztályrészüül jutott. Még egy utolsó mondat, aztán befejezem:

Éljen szeretett vezérünk, a mi jó *Spirituális Urunk!*

Lejegyezte: F. Miska

AHOGY A LÉLEK MEGNYILIK . . .

A merész „keresők” tényleg bele-száguldtak a téli magyar éjtszakába, hogy tavaszt keressenek egy más hazában, ott és akkor, amikor nálunk még zordonabbak a tájak és télies, fagyos, levéltelen az élet . . .

A valóságot lehet görbe tükörben is nézni, de így sohasem lát eleget belőle az ember. A karikatúra lehet igaz, de túloz és kevés . . . Most aztán ne nézzünk tükörben, hanem lássunk mindent szemtől-szemben, úgy, ahogy van, ahogyan a lélek pillanatnyilag megnyílik egy-egy külső hatásra . . .

A *Déli-pályaudvar* esti fényeiben embereknek, alvilágiaknak látszottunk; olyanoknak, mint akik éjtszakába készülnek s álmaik nem lesznek valami biztatóak, a hajnal mégis megéri, hogy nekivágjanak az útnak . . . Együtt kell gondolnunk egy kis csapatot; azokat, akik hat évvel ezelőtt félszegen, de a jövő iránt bizalommal eltelve mutatkoztak be egymásnak a Központi Szeminárium egyik harmadik-emeleti múzeumában. Fiatalok voltak, még majdnem gyerekek, s eljöttek mint eszménykeresők abban a biztos hitben, hogy megtalálják azt; vagy már égett is bennük, de még pislákolva s erősíteni kellett: kidolgozni, vihartállóvá tenni. S most, mikor mint réggen összeforrt ismerősök, újmiséspapok hatan-heten beülnek egy-egy vasúti kupéba, s egységes csapatba tömörülve, közösen mennek „keresni”, hogy később e „keresők” nagylelkű, tűzszemű „osztogatókká” váljanak . . .

Az életet, melyet sokszor sötétezen festenek nekünk kint dolgozó öreg paptestvérek, — és sok poniban tán igazuk is van — ezt az életet győzni csak nagy élményekkel lehet! Ha ezt nem hittük volna, nem lett volna érdemes belevágni két kemény zarándokhét programjába. Itáliát csodálni, kék egébe bámulni, letűnt évezredek porán taposni, mohos kövein elcsodálkozni, múzeumok festett, vagy plasztikus, félve őrzött bálványai előtt végigsétálni, s az idegenből jött ember naivságával adni az esztétát, a kirándulót és dilettánst; a tengerparton a messzeségbe révedező tekintettel álmodni nyugalmasabb, napsugarasabb életet és nemzetünk számára idegen nemzet műkincsei láttára visszasírni egy letűnt történelem mostohaanyaságát és visszakívánni azt, amit századok vérzivatarai földünkön letaroltak s előlünk idegenbe söpörtek; más népek életébe beletekinteni, „idegent” látni, szóval „utazni külföldön” — mi értelme mindennek, ha a „kereső”-ben nincsen lélek, nem dolgozik valami mélységes szenvedély, hogy magába ölelje mindezeket s elemi erejű robbanó problémákká gyűrje át s magukkal ragadó élményekké formálja ki azokat . . .

A bensőség világa, annak hullámzásai meglehetősen foghatatlanok, sokszor szinte nyomtalanul eltűnnek, tündéralomszerűek; de éppen azért kell szembekerülni ennek a lélekvilágnak

nagy hatásokkal, amelyek belévégnak és a valóság erejével töltik el minden igényét, vágját; belészuggérálják a vonatnak a Karsztokra kapaszkodó, prűszkölő zakatolásába az erőfeszítések kérelmelhetetlen szívósságát, elmondják a szépségeknek és formáknak az anyag fölötti győzelmet, azt pl., melyet ott vívtak meg a postumiai barlang 28 km-es tekervényeiben, mélyen a föld alatt...

Itt volt a Postumia előtti viadukt. Megelőzőleg valami hideg, dermesztő vidéken száguldhatott át a gyors, mert az ablak befagyott: szürkés, zuzmarás lett; én összekuporodva, félálomban néztem az ablakra: homályos volt és fagyos lehetet csapott felém... Életünk — hiába — néha ugyanilyen: rideg tájakon, fagyos viharokkal való küszködés; erőt feszítünk, kapászkodunk, s talán fagyoskodunk is... De aztán világosodott, s a téli hajnal homályában egyszerűen gyönyörűek lettek a homályból kibontakozó havas hegyormok, s oldalukon majdnem egészen fel sötétlen, komolyan hallgattak a haragoszöld fenyvesek... Ime, csend és mélység a technika rohanó útja mellett... Én, az ember, az álmat törölgetem szememből egy éjszaka összetörtsége után, míg ezek a hegyek oly fenségesek, nyugodtak és frissek, mintha örökké virrasztanának és sohasem lennének álmosak...

Meg kell érteni, hogy mit jelent nekünk, a „háborús nemzedék”-nek a harctér fogalma; mit jelent az Isonzó, a Piave... Valósággal lázas lettem, apáink, hőseink vére lobbant fel újra bennem, mikor vonatunk átfutott a Piavén. Sötét volt, s titokban a két fiatal papnak koszorút szorongató, remegő kezét néztem. Mindkettőjük apja a harctéren maradt, s most ismeretlen katonasírokat akarnak megkoszorúzni. Valamit éreztek, valami szorongatta a torkukat; fiatalos biztonságérzetük mintha megingott volna, s a kezük remegett... A vonat futása sokkal lassúbb lett, s amint a hidon zakatoltak a kerekek, letről mintha felelt volna valami mélyebb, dübörgő hang... A víz folyása tán a régi 23—24 év előtti, de az éjszakában vágató habok moraja, koszorúinkat tovaragadó dráma félel-

metes és tiszteletet parancsoló számkra — zokognak a mélységek, nem engednek felejtetni a habok... Hideg fut át rajtam, szinte megdermed mindenem s életemben most, az idegenben, sötétben életem át először igazán, mélyen, mit jelent: „Áldjon, vagy verjen sors keze... itt... — igen, itt, ha kell, a hontalanság sötét hullámsírjában is — éljed és meghalnod kell.” Pár pillanattal később úgy éreztem, hogy esküdtünk, és hitet tettünk a hullámsírok hősi szelleméről...

**Minden utazásnak, egy itáliai-
nak is külön esztétikája lehet; lehet külön tudománya is; e szerint módosulnak az utazó élményei, s e szerint váltakoznak esztétikai vagy tudományos stb. benyomásai; a zarándok azonban mindezen felülre, illetőleg alulra száll. Igaz ugyan, hogy a szellemet mindaz gazdagítja, amit befogadni képes, de nem tölti ki egészen: Pádua patinás régisége, az Il Santo személyi varázsa, mely most is mintha ott élne a falak közt; Galilei rozoga katedrálja; a régi egyetem dísztermében a mult vezéregységének képei; Giottó bibliafestményei — mindmegannyi szellemi élmény, de kell még valami mind e mögé és elé; egy odaadó, önmagát egészen kitaró belső magatartás, melynek legelső mértéke: az esztétikum, az igazság, praktikus célszerűség, de felső mozgó ereje: a szentség. Valami Istennel telítettség utáni vágy lobogtatja meg a lélek legmélyebb szellemi erőit, új színeket, arcokat fest eléje, új szemet ad neki...**

A zarándok lelkisége ez, s ott kezdődik, hol szemet hűny a fölött, hogy pl. Milánóban a késő délutáni órákban megérkező vonatot zuhogó eső fogadja; feleli a sok rohanást; megbocsátja a villamos csörömpölését és a nagyvárosi zajt, s a mai Olaszországnak legfejlettebb, modern kultúrájú városában is a Dóm impozáns méreteiben, napsütésben égő ablakfestményeiben, a hatalmas és modern S. Cuore-egyetem katolikumának szellemében fedezi fel a halhatatlanságot. A Dóm némaságában az Élet legnagyobb mélysége hallgat és izzik: az eucharisztikus csend; a S. Cuore-egyetem falai között pedig a modernségben győzelmes Nocchi és Gemelli szelleme jár...

A genovai borongós idő ráterpeszkedik az egész kikötőre, de a temetőt érintetlenül hagyja; legfeljebb valami halovány melanchóliát lop be a pínéák, ciprusok és síremlékek világhírű honába. Itt remekel az olasz kegyelet, és a szellem halhatatlanságának hitét külsőleg is szemléltetni akaró plasztika; s győzi fenségesen, elragadóan...

Az itáliai tavasznak varázsa a genovai tengerparton teregette ki elem először színeit, s amint a felhőkből előbújó nap-sugár türelmesen, mesteri hímzéssel át-meg átszövögette a pínéák finom, de óriásfejű bóbítáit, úgy tűnt fel, hogy mesefátylat terít az arcomra... De ez olyan fátyol volt, mely nem homályosítja a látást; ellenkezőleg, széppé, biztatóvá teszi a tengert; annak Genova—Róma közti szakadékos, hullámverté sziklás partjait. Olyan volt, mintha a nagy misztériumok fátyla terülne az ember lelkére: csak sejtet, haloványan körvonalaz, s ezzel a sejtetéssel a lelkünket elnyújtja messze-messzire, akárcsak a nápolyi napnyugtái tenger a partról nézve: eleinte és közélről színes; később, mikor a nap már végleg a látóhatár mögé bukott, a távolról egyre haloványabb bíborban, majd lilásan, végül szürkén egybeolvad az ég és tenger; az emberi élet e két óceánja, a végtelennek és öröknek látszó víztengernek s az igazi Öröknek és Vég-telennek messze-távoli partjai... Istennem, de jó volna szárnyra kapni s a belső erők központiságából sugárirányban szétfutni szinte a végtelenbe; oda, arra az elszürkült sávra, ahol tenger és ég összeolvad; hol oly közel van az ég a földhöz, hogy még csak lépni, mozdulni sem kell, hanem szinte észrevétlenül változik át egyik a másikba. Éreztem, hogy most csodát láttam, amilyent a piszkos nápolyi utcák után nem is álmodtam... Ó, de mély is az élet, de csendes a tenger, be szép lehet a mennyország...! Sokáig néztem a víztükröt, réveteg tekintettel bá-

multam a messzeségbe. Csodás világ... csodavilág... S ha az „olcsó János” kiabálására felocsúdva lehetetlennek látszott is, ha káprázat volt is az egész alkonyi, ezüstös, bíbor tengertünemény, azért mégis csak tenger a tenger, és megalkuvást nem ismerők, nagyok vagyunk mi s eget kérők a vágyaink...!

Úgy kellene tenni, mint a subjaco-i remete tette: barlangból, a föld színéről hegyre vonult lakni; a szellem nem hagyta őt lent nyugodni, hanem kiváltotta egész mívoltából a magasabbra szállás lendületét. Ma pompásabban valósul meg ez a magasbászallás a montecassinói kétkilométeres kötélpályán, mely a kolostorba visz... Öröm a felhők fölé emelkedni, s ebben az emelkedettségben nézni földet, tengert, multat és holnapot...!

Sokszor be jó lenne remetének lenni, mikor elfogja az embert a nagyváros és élet izgalma! Nápoly, Róma, Firenze mozgalmassága után elfeledni a világvárosok nyüzsgő életét; el még a napfényt, meleget és a külvilágot is és kiragadni magunkat a lagúnák városának álmodozó, gondoló melódiájából, s eltűnni a föld mélyén azokkal a szürke, suhanó alakokkal, akik modern fantáziánk romantizáló képei szerint az első három század, sőt későbbi korok katakombáiban érezték magukat otthon s magukhoz közel az Eget; vakondok, szegényes, szürke földlakók s mégis sasok, erősek, nagyrahitott öntudattal... Mi ehhez képest a modern palotlakók magatartása; anyagot, testet, technikát szellemmel és lélekkel nem eléggé győző öntudata... Kik voltak nagyobbak és boldogabbak?

Szent Cecília „translatio” előtti sírhelyénél álltam: köves, földes barlangszerű üregben; a kora reggeli fényt felülről kapja — omnis lux desuper... Pislákoló mécsfénynél kerestünk a kanyargó földjáratokban egy-egy üreget,

ahol misézni lehessen. Ministrálás közben a zordon oduban a nyirkos köveken térdepelve szőnyeg helyett, szerettem volna megcsókolni a földet s felcsókolni róla az első korok vértanúi szellemét... Vértanú és áldozat, áldozat és vértanú — ez járt, ez zsongott bennem — mi kell még más a szeretet győzelméhez? A földüreg hallgatott, a falak szóltanul meredtek rám, s csak bennem helyeselt valami csilingelő hang... Úgy rémlett hirtelen, hogy álmodtam; felocsúdtam, s elkésve kaptam az Úrfelmutató csengője után — az felelt a némaságban... Csak egy volt kár: autóbuzson idejőzni; gyalog kellett volna...

Izgalmas reggel. Egész délelőtt a vatikáni múzeumokat, képtárakat jártuk. A Sixtinából már lélekzetszakadva kellett szinte futnunk a boldogult XI. Pius audienciájára. Svéd, élükön új, fiatal apostoli legátusokkal s mi, magyarok vagyunk együtt. Egészen szorosan oldalt húzódunk a trónhoz; közel, pár lépésnyire a Szentatya. Megdöbbenek szinte, mikor meglátom: összetört, beteg aggastyánnak látszik, mégis micsoda titokzatos erők járnak ebben az alig csont-bőr emberben... Ugy-e Cézárak és Napoleon, ti is csodálkoztok?...

Pillanatnyilag én is csodálkozom, de aztán szomjasan iszom minden szavát... Franciául beszél, tördelten, fáradtan; az akcentusai mégis biztosak... Szokatlanul dicséri a Szentatya szemináriumunkat s annak felelősséggel-teli hivatására utal. A térti általában irtózik a dicsérettől, de felelősséget szívesen vállal; úgy kellett most ama kispap-csapat minden tagjának e pápai szavak nyomán éreznie, hogy Magyarország hite, jövője szinte csak Tőle függ — tőlem függ, a centralistától... Merész gondolat, szinte naiv-

nak látszanék, ha nem a Szentatya mondaná. Felelősséget jelentenek az ő szavai, nem dicséretet, úgy gondoltam hát, hogy „mit Blut geschrieben“ kell lenniök a lelkemben! Feledhetetlenül merésznek kell továbbra is látszaniök e gondolatoknak; kitörölhetetlen, étellel formált, tűzzel irt, aranyba öntött drága vonásoknak kell lenniök e „vérrel irt“ soroknak, hogy belevilágítsanak papi öntudatunk és szellemiségünk éjtszakáiba s felgyujtsák az életet...

Rómában az esztéta és tudós szellemiség csodálkozik; a teológus-zarándok még ezenfelül vagy mindezekkel imádkozik. A gyermek is tud imádkozni s megható naív bizalmassággal teszi ezt. A teológus is imádkozik, néha bizony túlzott racionalizmussal; kár, hogy nem bírja az ember feledni néha önmagát, s múzeumtárgynak, kutató tekintet elé kitett műkincsnek vagy kegyeletes emléknek, de megfelelő távolságban, üvegszekrény mögött nézi gondolatait, a Legszentebbhez való imádságos közeledéseit. Ilyenkor jó volna gyermekké válnia egészen... Mi lenne, ha lelki magatartása olyan lenne, mint a vértanú Cecíliáé, úgy amint Canova világhírű szobrával a holttestét megmintázta... Nagyon picinnyé lenni, s szinte összekötözött kézzel, teljes odaadással az oltár elé vetnie önmagát, s úgy énekelni... „Prostrati ante thronum Tuum Domine... sicut agnus occisionis; Agnes, Caecilia...“

Az élményt, katolikumot és eszmét „keresők“ nagy hittel tértek vissza hazájukba; a tavaszból visszafutottak a télbe, a Dunántúl kopár és a főváros januári ködös, komor légkörébe... Csend, Róma és az egész világegyház lelke lebegett körülöttem ott az Apostolfejedelem sírjánál s kigyúlt a „zarándok“-ban Péter békéje, ereje, tüzes szerelme az Úr iránt... Magister Tu scis quia amo Te... hallottam kétezer év távlatából és feleltem: et credo amoris Victoriam!

Egy hatodéves

A Központi Papnövelde könyvtára

(Második közlemény)

A papnövelde mai könyvtárát Baernkopf Ignácnak, a papnövelde első rektorának buzgósága hozta össze elsősorban azokból a könyvekből, amelyek a Lippay-féle nagyszombati egyetemes papnövelde tulajdonába tartoztak (Nagyszombatból 9 ládában szállították ide a könyveket 1806-ban*), továbbá a felosztott szerzetesrendek: jezsuiták, ferencrendiek, pálosok, karmeliták, trinitáriusok, kamalduliak, szerviták, ágostonrendiek, Szent Jeromos remetái, redemptoristák, bencések és a bécsi Pázmáneum könyveiből és azonkívül az egyetemi könyvtártól 1806-ban a papnöveldének ajándékozott könyvekből.

A könyvek legnagyobb részébe be van írva, hogy kitől, melyik intézettől, illetve a szerzetesrendek melyik rendházából való, az egyetemi könyvtárból származó könyvek pedig pecséttel vannak ellátva, úgyhogy a könyvek eredete pontosan megállapítható. A könyvtár iratai között található a papnöveldékek által 1926-ban összeállított hiányos lista, amely feltünteti oszlopok szerint könyvről-könyvre az egyes könyvek származási helyét. Tanulságos ez az összeállítás. Fényt vet a letűnt századok kolostori könyvtárainak állapotára és fejlődésére; tájékoztatást ad egyúttal a könyvnyomatás feltalálásától fogva a magyar tudományos érdeklődés színvonaláról és irányáról.

A betűrendes cédulakatalógust már Baernkopf rektorsága idején kezdték összeállítani, de véglegesen csak Bélik József rektor (1810—1817) alatt fejezték be. A pálos terem könyveiről maradt fenn 1857-ből egy inventár-jellegű helyrajzi (topografikus) katalógus, amely feltünteti az egyes szekrényeket, polcokat és a rajtuk elhelyezett számozott könyvek adatait. Mivel az adatok pontosak, ezért a katalógus ma is használható. Összeírta 1857-ben Krajnik Mihály kassa-egyházmegyei IV. éves teológus.

A könyvtárosi tisztség mindig az első prefektus feladatköréhez tartozott, aki munkájáért az intézet pénztárából évi 100 forint tiszteletdíjat kapott. A legelső prefektus és könyvtáros dr. Bajzik János kalocsa-egyházmegyei pap volt. (Való: i. m. 11. l.)

A szeminárium épületének 1870—73-ban történt megnagyobbítása lehetővé tette a könyvtárnak szükségessé vált kibővítését is. Márkus Gyula rektor és Való Simon első prefektus rendezték be 1884-ben az intézeti könyvtár második termét. Nagyrészt azok a könyvek kerültek ide, amelyeket 1872-ben Stadler Flórián († 1872 december 21.) esztergomi nyug. lelkes hagyott végrendeletében a pesti szemináriumnak. Ezeknek száma Való szerint 3000 mű 6000 kötetben. Valószínűleg 1884-ben került az intézetet megnagyobbító Simor János hercegprímásnak mellszobra a pálos terembe, talán I. Ferenc szobrának helyébe. I. Ferenc mellszobrát hihetőleg még 1806-ban vitték el a házból a Széchenyi-gyűjteménnyel együtt.

1884-től kezdve az intézet előljárósága fokozott gondot fordított a vatikáni zsinat után virágzásnak indult teológiai irodalom fejlődése szerint új könyvek és folyóiratok beszerzésére. Való 1896-ban 7000—7500 műre és 15,000—16,000 kötetre becsüli a könyvtár állományát; értékét pedig 60,000 forintban állapítja meg.

Az intézet előljárósága évente meghatározott összeget költött a könyvtár gyarapítására egészen 1931-ig. Ekkor a gazdasági életnek világszerte mutatkozott válsága az intézet gazdasági ügyeiben is a legnagyobbfokú takarékoság bevezet-

* Ezeket a könyveket Baernkopf rektor jogfolytonosság címén követelte és nyerte vissza. (Való Simon: Adalékok a budapesti Központi Papnövelő Intézet történetéhez. Budapest, 1896. 11. l.)

tését tette szükségessé, aminek következtében azóta legfeljebb csak ajándékozás útján van gyarapodás, az új beszerzések száma ellenben említésre sem méltó.

1936 őszén kezdődött meg a könyvtár szükségesnek mutatkozó átrendezése. 1936—37-ben Boroska István könyvtáros, V. é. esztergomi növendék négy társával (Scheuling József IV. é. veszprémi, Hegyi László II. é. pécsi, Miklós István II. é. kalocsai és Szentpéteri Géza II. é. esztergomi növendékekkel) egész éven keresztül nagy kitartással végezte a könyvtárrendezés nehéz munkáját. A könyvek nagyrésze megmaradt a régi helyén. Kisebb számú kiselejtezés történt, másrészről viszont az intézeti könyvtár tulajdonába ment át a Magyar Iskolának 300 kötet könyve, amelyek már nem fértek be a Magyar Iskolának az 1935. évi építkezése során kisebbre vett könyvtárhelyiségébe.

A következő (1937—38) tanévben a könyvtárrendezés meggyorsítására a II—V. évfolyam összes növendékei beálltak a munkába. Szele József könyvtáros V. é. győr-egyházmegyei növendék irányításával tízes főnyi csoportokban végezték e fáradságos feladatot. Karácsonyig sikerült is a kisebb teremről az előbbi évben megkezdett helyrajzi katalógust összeírni (két kötet). Ezenkívül új betűrendes katalógus is készült. A tokban szabadon elhelyezett eddigi cédulakatalógus helyett az ú. n. fiókrendszerre tértünk át. Redőnnyel zárt szekrénykét készítettünk 18 fiókkal. Ezekbe kerülnek a betűrendben szedett cédulakartonok. Az átlukasztott kartonlapokat pedig a fiókban alkalmazott fémrúd rögzíti meg. A kartonlapokon az egyes könyvek adatainak feljegyzése és a kartonlapok betűrendbe szedése 1937 karácsonyáig szintén elkészült.

A pálos terem rendezésére 1938—39-ben került sor. Itt a könyvek nagyobb-részt helyükön állnak és ezért itt a Krajnik-féle helyrajzi katalógus pontos adatai alapján könnyebb munka várt a rendezőkre.

A könyvtár állománya 1939 január 1-én a következő volt:

	Mű	Kötet
Pálos terem	6,158	7,279
Újabb terem	8,189	12,381
Az újabb teremben folyóiratok	32	1,089
Összesen:	14,379	20,749

A könyvtár nagyértékű annak ellenére, hogy a könyvek jórésze régi és kevésbé használható. De még a régi könyvek sem múzeális értékűek, nem holt emlékek a letűnt századokból. Eltekintve attól, hogy az ő nyomtatványok (19 db.) és a nagyszámú régi magyar nyomtatványok anyagilag is nem megvetendő értéket képviselnek, gyakorlati hasznuk is van. Teológusaink nagy buzgalommal forgatják a bőrkötéses öreg munkákat, amelyek nem egy papnövendéknek adtak serkentést, sokszor egész életre kiható indítást valamilyen irányban való továbbmunkálkodásra. A könyvtár gyakorlati haszna természetesen akkor emelkednék jelentősen, ha a százados régiségű nyomtatványok mellett az önképzés hatékony eszközeiként a legmodernebb munkák is felsorakozhatnának.

1939 januárjában kapta meg az intézeti könyvtár Istenben boldogult Ernszt Sándor volt rektor könyvtárának egy részét, mely több értékes sorozatos munkát foglal magában.

Említésreméltó, hogy a Székesfehérváros Népművelési Bizottságának kiküldöttje 50—60 főnyi csoporttal több ízben felkereste az idei tanévben is a papnövendét a pálos terem művészi faragásainak megtekintése végett. A látogatók rendkívüli érdeklődéssel és hozzáértéssel szemlélték a barokk faragás országos hírű emlékét.

Dr. Klemm Kálmán
a Központi Papnövelde prefektusa

Pakocs Károly:

Isten szeme rajtam

Magam vagyok és mégsem vagyok magam.
Az Isten néz rám és az angyalok
lesik az Isten mély tekintetét.
Ma éj van bennem, komorság, szótalanság,
Mély lelki éj, kínos és setét.

Csak egy sugár vetődik fel ez éjben:
a néző Isten éles sugarát
érzem megint és megriad szívem.
Az Isten néz, az Isten szeme kémlel
szívemnek titkós csend-redőiben.

Ó, mennyi lélek ragyog e nagy világon:
Ő mégis engem néz; mint kicsinyét
az anya. Szívem oly fontos Neked,
én Istenem? Legyen hát, mint akartad
öröktől fogva: én papod leszek.

Az én csodáim

A természet erőit megtanultam.
Tudom, a mindenségben hogy' remeg
hangot és fényt és villamos erőket
a roppant éter. Mitől fénylenek
a csillagok az éjben és nyári estén
a János-bogár; ezt már mind tudom.
És élvezem: a hajó-motor, a mozdony
hogy' szánt, hogy' húz, hogy' zúz és hogy' robog;
a repülő hogy' száll a fellegekbe
s hogyan zuhan a mélységekbe le.
Mennyi csoda! Mennyi emberhosszonnal
A földi élet velük van tele.

Az én csodáim egészen más csodák már.
Az én csodáim láthatatlanul
a lelkek mélyén kezdenek kikelni.
Nem tudja senki származásukat.
Nem tudja senki mérni útjukat...
Emberlelkeket ver hozzám az Isten
s én imaszóval, balzsammal, hatalommal
forgatom a sorsukat tovább.
A gyöngye lélek erőre hízik újra.
A nagy kísértő gyászosan szalad.
A szenvedélyekből erény csirázik
s a városokban szentek rajzanak.

A Lélek visz időből végtelenbe
s nyomunkban átfuvall a kegyelem
s a szikkadt lelkek aszott futóhomokján
az Isten-ország pünkösdi terem.

Gondolták volna-e valaha a jó pálosok, hogy mi még a háztetőn is fogunk sétálni és „szívni a jó dunántúli levegőt”.

ITTHONRÓL . . .

RIADÓ. Most gondolja el mindenki a sziréna borzalmas hangját, amint végigskálázik az idegeken, azután Pest mozgó embertömegét, amint a falhoz lapul s végül állapodjék meg a Gellért-hegy gyéren benépesített utcáinak egyikén; ott is annál a két kispapnál, kiknek egyike felteszi a reménytelen kérdést: „Hová menjünk? . . . mivelhogy füttyültek!”

S mintha csak varázsszavak hallatszottak volna el: az előttük lévő nehéz kapu csikordul, kitarul. Feketeruhás inas lép ki, invitálja őket: „Parancsoljanak, Uraim!” A ház csupa oszlop, szőnyeg, ragyogás. A háziúr alacsony és mosolygósképű. Bemutatkozik, beljebb hívogat, asztalhoz ültet. Inasok, terítékek, feketekávé, szivar sötétítik el a jövevények fantáziáját. S mindez a magyar vendégszeretetet jellegéjére. Igaz, hogy a ház kis reménységét Jakabkának hívják, hú-

gocskáját meg Noéminek, ez igaz. De azért a vendégszeretet tagadhatatlan . . .

Az udvaron autó berreg. Nem, ezt a kispapi alázatosság már nem bírná ki. Gyalog keverednek ki a kapun. Ott megcsóválják a fejüket és egy hosszú pillantással egymásra néznek.

Ezalatt az úton több járókelő mutatkozik. Pesten a falak mellől előbújnak az emberek; folytatódik a zsvivaj. A sziréna magasról kezdve bűg szép mély hangon; megnyugtatóan. A két kispap ismét összenéz. Mosolyog. Értetetlen, hogy miért félnek egyesek a jövő háborújának eszközeitől . . .!

Beteg volt a Mikulás. Talán még sohasem történt meg, hogy azt a jókedvű hangulatot, amely december 5-én járja nálunk, ilyen szomorú hír árnyékolta volna: beteg a főszereplő, a Mikulás. De az est pompásan sikerült. Bizonyíték erre,

hogy igen komoly vendégeink is őszinte szívből mosolyogtak. A rendezés méltó volt az első évhez.

A BENJAMINOK KARÁCSONYFAJA. Az első évesek külön karácsonyfát kapnak. Alatta a duktör magasröptű beszédet mond, amit ilyenkor kevesen értenek meg; utána az első éves „bidellus” beszél. Többnyire belesül a mondani-valójába. De azért mindenki megérti: nehéz az első karácsony még ebben az édes igában is!

A karácsonyi Jézus. Ki ne emlékeznék a főduktör latin beszédére, amelyben annyiszor előfordul a „praesaeptum”. És ki ne emlékeznék a karácsonyfa alatt a jászolban fekvő Jézuska szobrára, amint áldásra tartja a kezét. Hozzágyűltünk a Szentestén. Kapott is mindenki valamit. Tőle is, meg az Alma Materől is. A nuncius úr őminenciája pl. 8 kötet magyar könyvet (Marcell: Bontakozó élet) kapott. A leviták másképen igyekeztek megédesíteni a meghittségnek ezt a néhány óráját: eltették a fiók mélyére a tan-könyveket.

AZ ÚJESZTENDŐ első órájában olyan morgás, dörgés indult meg az előtt a szoba előtt, amelyen a „Rector” felírás áll, mintha valami vulkán készült volna kitörésre. A legfelsőbb évesek kívántak b. újévet az egész háznak, elsősorban a Rektor Atyának. A „Szép Jézus” éneke egyre hallhatóbbá vált azok számára is, akiket mélyebb alvóképességgel áldott meg a természet. A felvonulás festői volt; legalább is az ajtó mögül, amelynek üvegjén a nemzeti szín vonult fel a lámpások alakjában. A régi — bizonyára élvezetes — tréfák helyét csöndes kívánság helyettesítette: „Adjon Isten bort, bűzát, békességet, b. újévet.”

Új szünet. Nemcsak az ország területe gyarapodott, hanem a naptár is egy pirosbetűs ünneppel: Szent Tamás napját szünetnek kaptuk meg. Nagy szerzemény ez, s talán a jövőendő nemzedék nem is sejtí majd, hogy mennyi szorongatásban érdemeltük ki a nagy pártfogó jóakarátú kedvezését.

INTÉZMÉNYEK a szemináriumban: 1. A L. Jóska gőzerőre berendezett és vándordíjjá átszervezett írógépe („a gép”); 2. egy kancsó a harmadik emelet egyik cellájában; 3. az ötöd-
évi vándorfüggéje, melynek csak kocsá-

nyát őrizi az évfolyam egyik oszlopos tagja.

KEDÉLYES FARSANGESTÉT rendeztek a III. és a II. évesek. Így róhatnók össze a műsort:

Két prefektusi állással erősen gyanítható egyéniség bizonyos kispapi farsangra meghívót kap, aminek következtében szokatlan jókedvre derül. Éppen idején érkeznek az előadásra, ahol a szép Taljánországról és a világ egyéb nevezetességeiről folyik a szó; főképen a nyirgebei kutyakalandról és annak dicsőséges befejezéséről.

A megható történet után egy igen tudós és leleményes mérnök igyekszik a hangulatot fellüteni és végigmagyarazza azt a különös készüléket, amely a farsangon kívül népszerűségnek sohasem örvendett s amely a melegvíz elkeverését szolgálja. Vesztere működik, mert ideges kora nem érti meg és bombarobbanás áldozata lesz. Eddig tartott a komoly rész.

A neveltséges rész szimbolikus élőképpel kezdődött: az első év Mikulásával. A színen három jellegzetes személyiség ütemesen ásítózott, s utána bocsánatot kértek az elkövetett durvaságokért. Az ásításról az éjtszákára terelődött a figyelem. Szilveszter-éj. Néhány lámpion; az öregek újévet mondanak az alvóknak. Sorzáró: egy ájtatos Spirituális és a tél fűtője, a Vicerector két tűzoltóval...

Nappali jelenetet ábrázolt Feketék látogatása kispapfiuknál. Még egy „Pista bácsi”-rendezés és megállapíthatjuk: Derék fiúk a III. évesek!

Még meg sem pihentek a fent jellemzett prefektusok, amikor a II. év ismét felkarolta őket. Az idősebb prefektus külföldre hurcoltatik a faji vallás ellen elkövetett cikkeiért. A részleteket az ország külpolitikai érdekeit védő sajtótörvény bizonyára jogosan kitogásolná s ezért elmaradnak.

De nem maradhat el a II. évesek megérdemelt dicsérete.

A KEREPLŐ

Hallgatva fekszik ez a szépséges jószág az asztalon. Kopott fogai úgy állnak, mint a régi vizimalmok lapátjai: az idő mohája telepedett rá-

juk. Oldalát csak az írás tartja össze; csavarja meglazult, de a hangja olyan, mint a pusztá beteg oroszlán-jáé: félelmetes, velőket reszkettető. Minek is dicsérni, önmaga is elvégzi ezt.

44 éves már. Erről a jó Petrovics Miklós munkácsi püspök bizonyára többet tudna írni. Az egyik oldalon ugyanis az áll, hogy ő volt „szerencsés elsőnek rontani a füleket ezen új kereplővel 1895 április 11—18-ig”.

Másodiknak Mészáros József erdélyi püspök úr következett, aki az írás szerint „a verebeknek és galamboknak még este sem hagyott nyugalmat ezzel az izével...” 1896.

1897-ből csak egy név maradt fenn: Bezák János őrizte az ereklyét. Az új évszázadban Marek János nyitrai fiú ünnepelte vele a húsvétot és „húzta a nyomorúságos szerszámot”. 1901-ben a „nagyváradi zeneművész”, Pataky Arnold írta rá a nevét. Az utókor egy héber felírást is eszközölt melléje: Scholem alechem. (Valószínűleg ez új-zsidó nyelv.) A perifériáján egriek húzódnak meg. Közöttük elmosódott nevek: Wágner Mihály győri kanonok 1899, Szekfű Ignác (a szociológus), Gerebenics Sándor Győr. Az egriek között ilyen nevek is szerepelnek: Muszkalay Lajos „a kikopott egyetemi hallgatók elnöke. Eger büszkesége”. (Az egri kispap mind büszke, mondja a nóta. Szerk.)

Akad idegen nyelvű is, főképp román. Már elolvassa is vaskosnak látszik a szövegük. Nem így a Mentés Mihályé, 1911. Az oroszlánkörmök és a véna — hiába — csak megmutatkoznak:

Hajtom, hiába hajtom!
Csak nyikorog, csak nyekereg...
Nem olyan ez, mint a lantom.
Más majd jobban ért tán hozzá!
Én csak nyikorogva hajtom.
Mentés M. 1911.

Ki tudná mindezek sorsát?! Igaz, némelyik alá oda írták: pl. „Mikita János munkácsi püspök lett.” Vagy „Waigand József prefektus, 1930.” De hány lekerül róla nyomtalanul. Eltűnnek a forgatás koptató munkájában. Legalább te vésd emlékezetedbe, jótékony Utókor!

„KISATYÁK.” A hatodévet korábban szentelik most már. Az újmisések a *kisatyák*. Így a szeminárium áll: egy Rektor Atyából, egy Spirituális Atyából, két Atyából (Prefektusok), egy Vice-Atyából, több „kisatyából”, egynéhány „kispőpősből” és igen sok „kistestvérből”.

Adám almája. A téli hónapok dermesztőségében a paradicsom gyönyörűségeit ébresztgette az ártatlan szemlélőben a középső emelet utolsó cellája. Ablaka tárva-nyitva; belülről meg mosolygó almák kandikáltak ki: vagy két zsákra való. A csodálatos jelenségnek érthető bűvköre támadt, úgyhogy az említett ártatlan szemlélő körül hamarosan egész részvénytársaság alakult a szépséges természeti kincsnek kiaknázására.

Módszert tekintve, a bemászás testi, az ajtókinyitás az erkölcsi életet látszott veszélyeztetni, amiértis leszavaztatott. Ezután kísérletek történtek: horgászás, pákászás, hurokvetés, nyilazás és szigonyozás alakjában, de eredménytelenül. Végre is két, igen okosan összekötözött seprűnyél és az ennek hegyében ülő cserkész-bicska megtermette gyümölcsét. Már a levegőben volt a drága portéka, amikoris komoly jogi vita támadt tulajdonjoga meghatározását illetőleg. A döntést a sors magára vállalta: az izes gyümölcs a nagy küzdelemben, természete szerint, nem messze a fájától, jókora koppanással az udvar közepére esett. S mivel a „legjobbak esése a legrosszabb”, az említett Sors kegyetlensége folytán föl kellett szükségszerűen hívni a konyhai ügyeletességnek figyelmét és csodálatát.

A befejezés, komoly emberek véleménye szerint, vagy hatezer év óta ismeretes: A Paradicsom kapuit (illetőleg ablakait) másnap becsukták. Kerubot ugyan senki sem látott; azt viszont állítják, hogy azóta hosszabb egynémely kispap orra, ami megerősíti azt a véleményt, hogy a „Paradicsom” eredetileg keleten volt!

FÁZÉ. Kérdezik innen is, onnan is: megvan-e még? S úgy van-e még, mint régen volt...? Az illetékes liturgikus hatóság hosszú tőprenkedés után ezt a választ adta: „Meg; a Fázé jelensége itt-ott szórványosan manapság is mutatkozik.” S úgy van-e még?! Nem! Azt kívánni sem lehet. Régen magyar mentét húztak az emberek kirelejszummával (debreceni gallér), ma meg csak a zsinórját. Az csak némelyiknek állt jól, emezt: mindenki magára veheti!

MEMENTO HOMO!... Fontold meg, ember: por vagy! Minek gyűjtenél? Nem sokra mégy vele! Gondolj inkább az előfizetésre!...

Irány az Anna-kápolná! Ez volt a napi parancs az első kirándulásra, amelyet belátható idő óta először került el az eső. A jobb lábúak (erő szempontjából) zarándoklásra is merészkedtek: Mária-remetére. Itt a szomjas utasokat régebben az áldott jó szakács testvér várta a Rendházban, most azonban csak a kőszobor kútjának modern vízcsapja. De nem is azért mentek!

KIDÓLT A FA... kivágták az udvarban, mert elszáradt. Vagy tizenöt kispap húzta a kötelet. Ugyan hány izzadó koponyának adott hús árnyékot! Hol vannak már azok...! Most az öreg fa utánuk mégy. De még vesztében is használ a levitáknak. Estére punkta készül belőle: „Amely fa nem terem, kivágattatik...” Szerencsétlen, mit teremjen, — hiszen akácfa volt.

HÉT LAKAT ALATT őrzik a sacellánusok azt a krónikát, amelyben ennek a különös szerzetnek a története pihen. Talán van is ok rá, hogy annyira őrzik! Mert egy szemtanú szerint ilyesfélét irtak bele a kilencszázas évek táján: „A szigorlatozó sacellánusnak joga van a Fő-kisasszonytól (akkori házvezető) önmaga, nemkülönbön meghitt társai számára uszonná készíttetni.” Továbbá: „Munkagyülemlés esetén a sacellánusok sétamentések.” Vagy: „A szolgálatból naponta fennmaradó javak felváltva megosztandók.”

Milyen kár, hogy ennek a demokratikus kornak nincs érzéke a priuilegiumok iránt!

Öreg centralista írja:

Hochgeehrte Redaktion!

Nachdem ich endlich einen Herrn gefunden, mit dessen Hilfe ich verstanden halte, um was es sich eigentlich handle, beehre ich mich hiemit auf die mir übersendete Sachen zu antworten.

Ich habe, leider, die schöne, vor mehr als einem halben Jahrhundert halbwegs erlernte ungarische Sprache beinahe gänzlich vergessen, zumal ich keine Gelegenheit hatte mich derselben zu bedienen.

Was aber die Frage anbelangt, ob ich willig wäre mit Lesen der hl. Messe für meine verstorbene Mitbrüder und Komilitonen theil zu nehmen, diesem Antrage stimme ich vom ganzen Herzen überein; und bitte den mir zufallenden Termin gütigst bestimmen zu wollen.

Ich erinnere mich öfters in der hl. Messe meiner gewesenen Vorgesetzten und Mitschüler im Centralseminär.

Mit Hochachtung und brüderliche Grusse Ihr ergebendster

STIEPAN DJAKOVIC,
Gymnasialprofessor in P.

Titul. Domherr u. Consistorialrath.

Vinkovci, 18. XII. 1938.

PIPALÓ FA. Régi emlékkönyvben találtam ezt az értelmetlennek látszó szöveget:

„Legjobb vó'n tán e világban:
Pipáló fa árnyékában
Elaludni mindörökre...”

A pipáló fa nálunk van. Talán egyedüli egész Budapesten. Április végén hosszú fürtöket ereszt, levelét növeszt s május elején pipál. Ez úgy történik, hogy reggel napkeltekor a fürtök szemeknek szétpattanásával ezer pollenszemet dob fel a magasba. Érdekes, hogy a kispapok is május elején pipáljak a legtöbbet... A pipáló fa hűségés kronométer: jelzi, hogy közel van a nyár. Régi axiómák szerint, az aszkétáknak az első pipáláskor kell kezdeni a hosszú haj eresztését!

Rézbőrűek is akadnak közöttünk. Az istenáldotta tavaszi nap ugyancsak meglátogatta a csónakázók kitergetett tagjait, vagy a képüket. Olyannyira, hogy ritka az a centralista, akinek „nem sült le a képéről a bőr”. Ez a kifejezés semmi utalás nem akar lenni a csónakázás kapcsán bemutatott ügyeskedésre.

Évzáróra. Nemsokára becsukják a könyveket. Nemsokára becsukják mögöttünk az Egyetem kapuját. Nemsokára csak becsukott szemmel gondolunk a Szemináriumra: az emlékezés képeiből. De egészen nem szakadunk el tőle. Délben, amikor lelkiismeretvizsgálás idején felhallik a rádióból az egyetemi templom harangja, nálunk is kongat valami: hogy mi is ahhoz a házhoz tartozunk, amelynek szimboluma a két torony, az Egyetem lángcsóvája, — no meg a szegény pálosok öreg varjúja!

A „MAGYAR ISKOLA” ÉLETE

Telt Ház... A fenti képmelléklet nem a Nemes Iskola látogatottságát akarja illusztrálni (ez még rosszmájúságnak is sok volna), hanem a megszépült és kellemes otthonná vált iskolahelyiséget, melyet a Rektor Úr Óméltósága és a Nemes Iskola áldozatkészsége folytán sikerült teremtenünk.

*

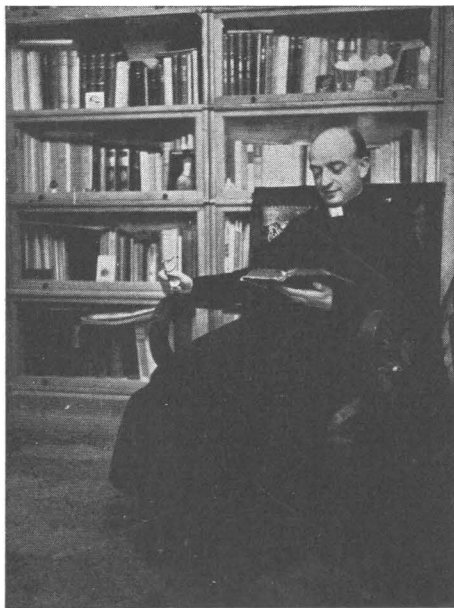
Egész multévi programmunk az „alkotás-szolgálat” jelszóval foglalható össze. Tárgyi lehetőségként kínálkozik ennek a programmnak értelmében mindaz, ami a szellemet egyáltalán érdekelheti. Elgondolásunk az volt, hogy a teológusnak nem lehet elég pl. a csak szociális, vagy csak irodalmi kérdés; dogmatikus, aszkétikus, történelmi eszmét kitűzni pedig konkurenciát jelentett volna az egyetemi szemináriumok nyilván sokkal mélyebb és tágabb lehetőségű munkáival. Szoros témakötöttség helyett tehát fel kellett tární a szellem összes ambícióinak lehetőségeit és jelszónak felírni egy munkaév homlokára: alkotás!

S ez jelentette az alanyi lehetőségek elindítását is: Alkoss! Nézz magadba és a bontakozó lelkű teológus ambícióival keresd a problémákat. formáld ki magadban, s hozd a családias, lehetőleg minél közvetlenebb közösség elé, hogy megvitassuk. Ime, az Iskola régi és mégis új feladata: megmozgatni az egyénben a lelket s elindítani a szellemi alkotás útjára a fiatal teológust. Szent volt a feladat s a kezdeten túljutottunk; a következőknek nem lehet és nem is fognak elmaradni — a folytatásban!

Szár az adatokban Iskolánk ezidei (1938—39) élete a következő volt: Nyolc bizottsági gyűlésen kívül tartottunk összesen 27 gyűlést. Ebből átmeneti, ill.

megnyitó ülés volt: 1—1, rendes: 12, ünnepi diszgyűlés: 7 és rendkívüli: 6. Előünk volt általában, hogy minden kulturális vagy szellemi megmozdulás a Magyar Iskola programját érinti, tehát az rendezői és irányítói. Ezzel sokkal egységesebb irányt vehet egy szeminárium szellemi élete s maga az iskolai élet is színesebb lesz.

Diszgyűlés keretében üdvözlöttük hatodéves újmisési testvéreinket; így áldoztunk Szent István és Szent Tamás emlékének. Diszgyűlésen hallgattuk meg Mécs László, Mihalovics Zsigmond és Imrédy Béla uraknak előadását s ugyancsak diszgyűlést rendeztünk az uniós gondolat ébresztésére a „keleti nap”-on.

Dr. Koudela Géza 45. születésnapját ünnepelte március 25-én a Magyar Iskola, mégpedig az alkalomhoz stílszerűen: zenegyűlés keretében. A gyűlésen megjelenő „Géza bácsink” tiszteletére előadást hallottunk Liszt szimfonikus költeményeiről, majd hanglemezeiről felcsendült a „Mazepa” és „Tasso” áriája s egy alkalmi költemény: „Ha én hegedülni tudnék...” A gyűlés végén Géza bácsi igen meleg ünneplés közben hagyta el a Magyar Iskola termét.

Rendkívüli gyűléseken hallgattuk meg Kőszegi László (művészet-esztétika), P. Röss Bertalan (missziós előadás és külön missziós dráma hangosfilmen), Wenke Gusztáv (az Orsz. hitelszövetkezetek adminisztratív és eszmei ügyköréről), Turi Lajos (a felvidéki magyar kispapok sajtóapostolkodásának bosszorkányos fogásairól és szellemes talpraesettségéről) és Tubel Gyula (a KIOE bemutató keskenyfilmjével kapcsolatos) előadását. A hatodévesek római beszámolóját szintén rendkívüli gyűlés keretében eszközöltük és saját helyi filmfelvételeink lepergetésével élénkítettük.

Karácsonyi szokott nyomorakciónk nem maradhatott el. S bár teljes tudatában voltunk annak, hogy e segítségi mód nem megoldás, közel 800 P értékben vittünk csomagokat a szegénytelepekre.

Kiadványunk — Faber „Mindent Jézusért” c. műve — az idén sem maradt el. Teljesen készen, kiszedve fekszik a nyomdában s csupán külső, technikai körülmények következtében nem jelent meg mindeddig (csupán 1939 őszén) a könyvpiacra.

Pályázatainkon a következők vettek részt sikerrel:

I. félév:

Dogmatikus szakosztály: „A szentelmények teológiája.” Nyertes: Hegyi László IV. é. (I. díj.)

Szónoklat-szépirodalmi szakosztály: „Prohászka helye a magyar irodalomtörténetben.” Nyertes: Somogyi Tibor VI. é. (I. díj.)

Történelmi szakosztály: „Mária-tisztelet a barokk korban.” Nyertes: Németh László IV. é. (I. díj.)

Szociális szakosztály: „Az újabb magyar munkásifjúsági mozgalmak.” Nyertes: Csobay Andor III. é. (I. díj.)

Missziós szakosztály: „A misszió és a kultúra.” Nyertes: Végheő György IV. é. (15 P.)
„A kraniotómia kérdése.” (Marcell Mihály dr.) Nyertes: Kovács Ferenc III. é. (I. díj.)
„Papneveldénk multjából.” (Tóth Tihamér dr.) Nyertes: Solymos László V. é.

II. fél év:

Szónoklat-szépirodalmi szakosztály: „Papköltőink hivatásproblémája.” Nyertes: Petró Sándor I. é. (II. díj.)

Dogmatikus szakosztály: „A születésszabályozás erkölcsi problémája.” Nyertesek: Bacsóka Béla V. é. (I. díj), Taraczközy Bertalan IV. é. (II. díj.)

Történelmi szakosztály: „A renaissance szelleme a magyar papságban.” Nyertesek: Balogh István III. é. (20 P), Petró Sándor I. é. (20 P.)

Szociális szakosztály: „Az Egyház és állam együttműködése szociális téren.” Nyertes: Csobay Andor III. é. (II. díj.)

Missziós szakosztály: „Protestáns missziók.” Nyertesek: Taraczközy Bertalan IV. é. (15 P), Csobay Andor III. é. (10 P.)

„XII. Pius pápa működése az egyházi zene érdekében.” (Dr. Koudela Géza.) Nyertesek: Hegyi László IV. é. (50 P), Zipser Ervin (10 P.)

A Gyakorló szakosztály célja az I., II., III. éveknek — akik mint kezdők még nem tudnak a M. E. I. mélyebben szántó munkájába teljesen bekapcsolódni — megadni a lehetőséget a gyakorlati önképzésre. Célja tehát elsősorban gyakorlati, s így a M. E. I. elméleti kiképzését bizonyos mértékben ki is egészíti. Gyakorlati céljának megfelelően a fősúly az idén a szabadelőadásokra és szavlatokra fektetjük. 15 gyűlést tartottunk; elhangzott hat felolvasás, kilenc szabadelőadás, három ének- és zeneszám, szavlatok és rögtönzött beszédek.

Pályázatunk az I. félévben: „Mária velünk” — hazafias buzdító beszéd a Felvidék visszacsatolásával kapcsolatban.

I. díj: Soltész József (hajdúdorogi).

II. díj: Koncz Lajos (rozsnyói).

III. díj: Juhari Gábor (szatmári).

II. félévben: s z a v a l ó v e r s e n y. Kötött vers: Arany János: Tetemrehívás — és szabadon választott.

I. díj: Kovaliczky György (eperjesi),

II. díj: Koncz Lajos (rozsnyói).

III. díj: Rózsashegyi György (kalocsai).

A M. E. I. átmeneti gyűlését aránylag elég korán (május 7.) megtartottuk. A régi elnök a Centralista 1938—39. évi második (június, november) számának szerkesztését is átadta az új elnök-szerkesztőnek, Cselényi István V. éves növendéknek.

Egyébként az új tisztikari választások értelmében a M. E. I. tisztikara az 1939—40. iskolaévre a következő:

Elnök és főszerkesztő: Cselényi István V. é., hajdúdorogi.

Titkár: Nyitrai Ferenc IV. é., váci.

Jegyzők: Zipser Ervin III. é., esztergomi; Fagyas István II. é., nagyvárad.

Szakosztályvezetők: Miklós István IV. é., kalocsai (biblikus); Hegyi László IV. é., pécsi (dogmatikus); Korcsinszky György III. é., hajdúdorogi (szónoklat-szépirodalmi); Mester István IV. é., egri (történelmi); Csobay Andor III. é., hajdúdorogi (szociális); Kovács Erazmus IV. é., győri (missziós); Kovaliczky György II. é., eperjesi (gyakorló).

Pénztáros: Szalay Miklós III. é., veszprémi.

Könyvtárosok: Margó György III. é., esztergomi; Tarcsai László II. é., székesfehérvári (levéltáros); Rózsashegyi György I. é., kalocsai (háznagy).

VIDÉKRŐL SÜRGETNEK GYAKRAN,

hogy egyházmegyes testvéreinknek megfelelő jegyzeteket küldjünk. Különösen annak az aranykulcsnak szeretnének a birtokában lenni, amely a jeles szigorlatra vezet. E kívánságnak eleget teendő, ez az összefoglalás kiegészíti a lelkiismeretes készülést:

Dogmatikából:

Tomistáéknál tudni kell a következőket: „Minden valóságnak van mögöttje, bezzegje és misége. Egy valóság sem önmagától kapja mögöttjét, bezzegjét és miségét, hanem ezek csak hezségek a tös-valósághoz...”

Molinistáéknál: Mikor definiálhat a pápa? ... Felelet: Amikor akar!

Héber exegesis:

„... Elöttem csak a maszoréta szöveg van; sőt ennek is csak egy változata. Tehát nehogy eszébe jusson valakinek mosolyogni a szövegkritikán, mert az komolyan szükséges. Főképen nekünk életszükséglet a szövegösszehasonlítás, akiknek már ácsolják valahol a héberkatedrát...”

Melléktétel ószövetségi történetből: „Szamár Palesztinában minden színben van, kivéve a zöldet.”

Cosmologiából:

A modern kultúra az érzékszervek továbbnyújtása. Így keletkezett Amerikában a „Nagy Szem” (messzelátó), „Nagy Fül” (messzehalló) és a „Nagy Száj” (megafon). Igen valószínű a haladás ilyenirányú tovaterjedése.

Melléktétel: Ami a Földön 5 cm, az a Marson 25 cm is lehet.

Ontológiából:

Az ellentmondás elvét igazolja az is, hogy a dakszli (kutya) nem fokszi és fordítva.

Morálisból:

A lelkiismeret az a bongás, amely a Végtelenben harangozik, de a parabola másik fókuszában hallják.

Jogból:

Az arisztokrácia mindenkor jogos!

Egyéb felvilágosításokkal a megyések fognak szolgálni.

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI

Minden csak hiúság! Még az a sok tisztség is, amelyet nálunk viselnek s amelynek viselőit imígyen örökíti meg a krónika.

1. FÖDUKTOR. Csöndes fiú. Hízásra és jó mozgásra hajlamos. Mindenki szerette. Ezért páratlan a főduktorok történetében. Becéző neve: „Öcsi”, amit még bizonyára gyermekkorában szerzett. Ő az egyetlen, aki nem igényli az alvást a szemináriumban. Dohányzik és mégis főduktor lett belőle. Béke nyomairal

2. M. E. I. ELNÖK. Jóságdeákú ember, azért ha beszél, mégis elpirul. Magas szárnyalású, amit a köznép nem ért és nem is méltányol. A M. E. I.-ban 60 széknek és egy asztalnak újjáépítője. Róla szólnak az idej jegyzőkönyvek.

3. ASSZISZTENCIA MAGISZTER. Minden számlára odairja a nevét s ezért nem szeretik. Mellékeve: „Szent Benedek“, ami ájtatosságára vall. Egri kispap létére nem büszke, Spirituálisságra alkalmas.

4. VI. ÉVES BIDEILLUS. Remetebarlangja van a III. emeleten, ahonnan csak akkor mozdul ki, ha szigorlatoznia kell, vagy ha pályázatot hirdetnek. Folyton dolgozik. Az állandó munka megviselte; de azt a tételt, hogy a „huncut ember megkopaszodik“, azért mégsem vallja. Felelősségteljes kiállásaival tiszteletreméltó nevet vívott ki magának.

5. CANTUS MAGISTER. A legjobb rögtönző a házban és a leggyorsabb járású. Szép dirigáló köpenye van. Hangja is szép. Főleg este népszerű, mert ő indítja el a lefekvést.

6. FŐSACELLANUS. Nem lehet róla rosszat írni. Néha túlságosan jó.

7. DUKTOROK. A duktorokat mindenki ismeri: változnak és mindig ugyanazok.

8. TABELLARIUS. Rábaközből való és szép pereceket kap onnan. A misziókra átlagosan 8—9 P-t tudott személyenkint „bevasalni“. S ez alkotja főbb vonalait.

9. ORGONISTA. Művészaja van. Az egyik napilap művésznak is írta. De ez csak tévedésből történhetett...

10. ROVATVEZETŐ. Hosszú nyelvű valaki, aki mindenkinek még hosszabb és igen kellemes vakációt kíván!

GÖRÖG-SZÁLLÁS

Mert van ilyen is.

1938 november 11-én rádiónk rövid hullámhosszon jelentette, hogy „a görög kormánynek végre sikerült a központi kormányzatot a görög autonómia elismerésére bírnia. A területi autonómia egyelőre a 80-as cellára terjed ki, ahová idegen be nem teheti lábát...“

A jámborabb latinok elsápadtak, a görög szabadcsapatok pedig azonnal rohamban indultak a cella megszállására. Az ajtóban a vicerector úrral találkoztak, ki egy heti haladékot kért a kiürítésre. A szabadcsapatok azonban azonnal kitűzték a görög zászlót s két hébert tanuló latin könnyhullatás közben hagyva abba tanulmányait, kiürítette — „Görög-szállás“-t.

A kis Barna, mint háznagy, tüstént székre állt és ablakot tárt. Athoztuk a görög könyvtár szekrényét, a falra püspökeink képét kifüggesztettük.

S azóta itt tartja üléseit, egy-egy narancs köré tömörülve, a GÖNGY és az UF. Maguk a görög gyűlések, sajnos nem folyhatnak itt, mert egyrészt a legkisebb cellák egyike ez: 30 görög nem fér el benne, másrészt pedig gyengébb idegzetűek cellái veszik körül. Így csak „Görög-szállás“ maradhat; szállás, ahol átmenetileg megszálltunk, ahol tüzek lobbanhatnak (görögtüzek?).

*

Kétszáz kötetet meghaladó kis görög könyvtárunk nagy értékekkel gyarapodott: kérésünkre a Keleti Kongregáció a hajdúdorogi e. m. növendékeinek megküldötte a görög nyelvű liturgikus könyvek sorozatát 14 vaskos kötetben.*

* De az Evangéliumoskönyv még várja nagylelkű Mecénását, ki lehetővé tenné a Könyvek Könyvének a görög szertartásban szokásos díszes bekötését.

HIREK AZ EGYETEMRŐL

Tanári kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az államfő *dr. Marczell Mihályt*, az erkölcs-tan eddigi rendes tanárát a *lelkipásztor-kodástan* katedrájára nevezte ki nyilvános rendes tanárrá.

Hermann Egyed és *Ibrányi Ferenc* magántanárok címzetes rendkívüli tanári címet kaptak.

Az egyetemi hitszónoklatokat a folyó tanév második felében *dr. Péterffy Gedeon* mint az egyetemi ifjúság lelkésze tartja.

Szigorlatok az új rendszer szerint:

a) *baccalaureatus*: Cselényi István, Laczkó József, Simon Sándor;

b) *licentiatus*: Barabás Ferenc, Cseh Sándor, Füzy Sándor, Jordán Emil, Lipics József, Mészáros Lajos, Németh Ferenc, Szele József, Szilas József, Tóth József.

Régi rendszer szerint szigorlatozott: Bán Imre (hist.-ius), Gyulai János (morális), Gulovics Andor (hist.-ius).

Egyetemi pályadíjat nyertek: Somogyi Tibor VI. é. 80 P-t bölcséleti, Zakar András IV. é. 160 P-t hitvédelmi, Kovács Erazmus IV. é. és Galambos Ferenc III. é. 40—40 P-t történelmi pályamunkáikkal.

Jutalmazások. A beiktatási díj-alap jutalomdíját Senkár Lajos VI. é., a szónoklati jutalomdíját Varga Péter-Pál VI. é., a „Bita-alap” szorgalmi díját pedig Balogh István III. é. hallgató kapta.

Ösztöndíjak. A Horthy Miklós-ösztöndíjat e tanév folyamán a következő hit-

tudományi hallgatók kapták: Szele József VI. é., Földi Elemér, Kopcsányi Miklós, Solymos László V. é., Miklós István, Nyitrai Ferenc, Zakar András IV. é., Gerendás Lajos, Petró Sándor, Pordán László I. é.

Öszentsége XII. Pius pápa koronázásán egyetemünket küldöttség képviselte. A hittudományi kar részéről *dr. Iványi János* prodékán vett részt egyetemünk tavalay megválasztott disz doktorának, a Szentatyának a koronázásán.

Egyetemi építkezés. Mint már előző számunkban hírt adtunk: az egyetemnek a szeminárium felé néző hittudományi kari szárnyépületét lebontották. A helyén ma már szép, izléses, négyemeletes, modern épület emelkedik. A jogászok kapják ezt az új részt. Három hatalmas, lépcsőzetes tanteremük lesz itt. E modern tantermeket már öszre megnyitják a jogászok ezreinek.

A hittudományi kar pedig a szerbutcai épületszárny II. és III. emeleti részét kapta meg, ahol szintén modern, újberendezésű tantermek és szemináriumok vannak.

Az egyetemen jelenleg nagy munka folyik. Doktori disszertációk bírálása, laurea, szigorlati tételek kijelölése stb. Mikor a centralista testvérek e sorokat olvassák, már akkor szinte zúdulnak a difficultások a doktorjelölt szigorlatozók felé. Már akkor javában folynak a „*distinquo, nego, transeat*” disputált laureák. Vivant sequentes!

LEVÉL A KONKLÁVÉBÓL:

A pápaválasztás élményeivel gazdagodva, mielőtt a conclave-ból engedtek volna, szeretettel gondoltam valamennyi kedves Centralista testvérré, kiket befoglaltam az új Szentatya áldásába.

Frater in Christo

DR. BARTMANN MIKLÓS
hercegprímási személyi titkár.

„Ha lelki megújhodást akarunk a most élő nemzedékben, az ifjúságon kell azt megkezdenünk, mert akié az ifjúság, azé a jövő.”

„A papnak annyira tökéletesnek kell lennie, hogy pusztá személyével nemestőleg hasson mindazokra, kikkel érintkezik.”

„Jusson eszünkbe méltóságunk, valahányszor az oltár elé lépünk s alázkodjunk meg porig méltatlanságunk tudatában.”

HIREK A PAPNÖVELDÉBŐL

MÉG ÉVKÖZBEN megfogyatkoztak a hatodévesek: *Damjanovich* Pál extráneus lett; *Gyulai* Gábort (eperjesi) hazarendelték az aulába szolgálatételre, majd Mikóházára s. lelkésszé, *Somogyi* Tibort (váci) pedig Rákospalotára hitoktatónak nevezték ki.

NÉVMAGYAROSÍTÁSOK. A belügyminiszter engedélyével *Scheuling* József VI. é. vezetéknevét *Szemes*-re, *Szólinger* József VI. é. *Szilas*-ra, *Földing* Elemér V. é. *Földi*-re, *Gülch* Lajos I. é. *Gerendás*-ra és *Szloboda* Miklós I. é. *Szablyá*-ra magyarosította.

KIRÁNDULÁSRA az idén május utolsó napján mentünk, mégpedig Visegrádra és Nógrádverőcére.

SZENTELÉSEK. Angelo Rotta pápai nyugtemi templomban szentelte diakonusokká

Földi Elemér, *Galambos* József, *Kopcsányi* Miklós, *Kovács* Jenő, *Laczkó* József, *Miklós* Béla és *Solymos* László V-öd éves testvéreinket, *Czap* József és *Persely* Péter V-öd éves felvidéki szatmáriakat pedig szubdiakonusokká. De a két utóbbi testvér is felvette május 8-án a szerpapi rendet házikápolnánkban a nuncius úr kézfeltétele által.

BALLAGNAK és búcsúzkodnak jún. 10-én a jó hatodévesek. Nekivágnak a szent útnak, daloló szívvel, felkentfiatalon. Kegyelem harmatja csillog a lelkükön... et maneat semper!

Aztán mi is megyünk — no, csak vakációra. 14-én felcsendül a *Te Deum*; másnap reggel zengő énekszóval lekísérjük a szentségi Jézust az Egyetemi-templomba; a kápolnában kialszik az örökmécs... és üres a fészek...

ÖRÖMÜNK

A hajdúdorogi egyházmegye papnövendékeinek szívét csordultig megtöltötte az öröm, hogy a másfél esztendőre nyúlt püspökvárás után megkapták az egyházmegye „*Pastor angelicus*”-át P. Dudás Miklós O. S. B. M. szentélyében. Az új püspök úr április 26-án este, legfontosabb hivatalos ügyeinek elintézése után, szívetől indítatva, első útját a Központi Szemináriumnak vette, kispapjait kereste fel. A növendékek túlárado örömet tolmácsolta a „főgörög”, ami után a püspök úr lelkének mélységei tárultak fel a kispapok előtt.

Huszonöt esztendeje mutatta be első szentmiseáldozatát Rómában a mi jó *Spirituális urunk*. S az örök városnak, mint minta kispapi évei és primíciája szent helyének szeretetével és sok-sok centralista lelkigyermekének nagy öröme és imádságaitól kísérve augusztus 15-én Rómában fogja mondani ezüstmiséjét.

És lélekben mindannyian ott leszünk *Callahan* Henrik, *Dudás* Károly, *Fluerás* Miklós, *Fodor* Gergely, *Glacz* Mihály, *Herczeg* János, *Homicskó* Ernő, *Kiss* Lajos, *Magnin* Adorján, *Márkus* Lajos, *Mentes* Mihály, *Mezgár* Lajos, *Oszwald* József, *Pakocs* Károly, *Petrovics* Lőrinc, *Schwerer* Károly, *Strimbu* György *Sulgan* László és *Sziklai* Szilárd volt centralisták ezüstmiséjén is, és lelkünk ezüsthárfáján mondunk halk éneket mindnyájukra: Áldja meg az Úr Jézus az ő hűséges szállómunkásait!

Tisztelettel kérjük a volt centralista testvéreket, hogy megjelenő könyveikből egy példányt szerkesztőségünk rendelkezésére bocsátani sziveskedjenek, hogy a könyveket ismertetni módunkban álljon.

Áthelyezések és címváltozások

Eperjesi e. m.:

Gyulai Gábor s. lelkész, Mikóháza.
Kobulniczky László lelkész Boldogkőváralja.

Esztergomi e. m.:

Almássy József dr. vicerektor, Bp.
Bartmann Miklós dr. prim. szem. titkár, Esztergom.
Bánk József dr. folytatja tanulmányait. Róma, Via Giulia 1.
Bittenbinder Miklós dr. hittanár, Ipolyság.
Boroska István dr. hittanár, Léva.
Brückner József dr. spirituális, Esztergom.
Gigler Károly dr. prim. titkár, Esztergom.
Horváth Miklós kórházi lelkész, OTI-kórház, Bp., Uzsoki-út.
Péterffy Gedeon dr. egyetemi lelkész, Bp.

Hajdúdorogi e. m.:

Fekete Lajos lelkész, Jánk.
Kádár György s. lelkész, Tokaj.
Papp Gyula s. lelkész, Debrecen.
Szilvássy Miklós lelkész, Csengerújfalu.

Pécsi e. m.:

Simon Lajos káplán, Decs.
Vesztergombi József dr. hitoktató, Paks.

Kalocsai e. m.:

Gyetvay Péter dr. sz. sz. ügyvéd, s. lelkész, Kalocsa, Szent Imre-város.

Szombathelyi e. m.:

Molnár Vince s. lelkész, Vép (Vas vm.).

Váci e. m.:

Rokonai József s. lelkész, Szolnok.
Somogyi Tibor hitoktató, Rákospalota.

Veszprémi e. m.:

Illés Pál prefektus, Veszprém. Davidicum.

Kinevezések:

Bihon István kanonok e. m.-i főtanfelügyelővé.
Langmár Lipót dr. kanonokká.
Papp György dr. püspöki titkárrá.

Tisztelettel kérjük a volt centralista testvéreket, hogy áthelyezésüket, címváltozásukat, kinevezésüket szerkesztőségünkkel feltétlenül közölni szíveskedjenek, mert jelen rovatunk csak így felelhet meg hivatásának, s lapunk zavartalan szétküldése csak így érhető el.

CENTRALISTÁK ÚJ KÖNYVEI

Mentes Mihály: A remete éneke. Győr, 1938. (160 l.)

Győr nagynevű papköltőjének a versei. A lélek és az evangélium hangja csendül meg minden sorában, minden gondolatában, akár a papi szív mélységeit tárja fel, akár az élet egyszerű tényeiről énekel.

Pakocs Károly: A tékozló fiú. Dráma 5 felvonásban. Pázmány Társ. kiadása. Baia-Mare, 1939. (49 l.)

A világirodalom talán legszebb parabolájának dramatikus feldolgozása. Vezetőknek igen hasznos, egyesületeikkel nagy hatással adathatják elő.

Pakocs Károly: Savonarola versei. Cluj, 1939. (70 l.)

A tüzes firenzei lélek 24, versbeöntött önvallomása Istenről, a Boldogasszonyról és a lélekről.

Papp György dr.: A magyarság és a bizánci kereszténység kapcsolatának kezdetei. Nyiregyháza, 1938.

Az évszázadok óta vitatott kérdés megoldásához kétévi római forráskutatás eredményével közelít a szerző. Hatalmas anyag felhasználásával mutatja ki Bizánc nagyszabású térítőtevékenységét az előmagyarok között (8. századig).

Schmiedt Béla: Tükör előtt. Budapest, 1939. Korda. (240 l.)

A nők lelki életének fonákságait veszi sorra. Nem a nagy bűnöket, hanem a hibákat és tökéletlenségeket ismerteti. Rámutat ezek gyökerére és fordulatos stílusban, élvezetes előadásban jelöli meg az ezek megjavításához vezető utat.

Senkár Lajos: Az istenképiség teológiája. Budapest, 1939. (129 l.)

Az „Isten és én” viszonyának örök, világnézeti problémáját az istenképiség gondolatában oldja fel ez a doktori értekezés. A kérdést a legvégső gyökérig: a Szent-háromságon belüli istenképiségig vezeti, majd a teremtett világban észlelhető isten-nyomosság s főképp az ember természeti és természetfeletti Isten képére formáltsága ontológiai gyökereit kutatja.

Az Óperenciántúlról írják

1909—1919—1929—1939

„Mi alulírottak, mint a Budapesti Kir. Tudományegyetemnek az 1909. év június havában pályavégzett hittudományhallgatói, kölcsönös szeretetünk, összetartásunk és baráti ragaszkodásunk további fenntartása céljából, az alábbi közös meg-egyezéssel hozott határozatokra adjuk komoly ígéretünket:

I. Azt a kapcsot, amely minket ezideig összefűzött, ezután kölcsönös levélbeli érintkezéssel (lehetőleg többször és mindenkiivel) fenn fogjuk tartani.

II. A szeretet tüze kialakulásának megállítására és egyúttal telfrissítésére kölcsönös összejövetelt rendezünk. E találkozás részletei a következők:

a) ideje: az 1919. év július első vasárnapját követő hét keddeje,

b) helye: Budapest,

c) tárgya: társaink közül kijelölt két egyén (Horváth Elemér váci, ennek akadémiaoztatása esetén pedig Tiefenthaler József esztergomi) által előre pontosan megállapított és mindenegyes illetékes személynek három hónappal az összejövetel előtt elküldött részletes program. E program el nem hagyható pontjai:

1. Szentmise. (Esetleg még az elhalt társainkért is.)

2. Ünnepi szónoklat. E pontban szereplő személyt a fentemlített és általunk megbízott társaink jelölik ki s értesítik, a találkozást egy pár héttel megelőzőleg.

d) E találkozás részvétele alól az egyeseket csakis komoly, számbavehető okok (pl. betegeskedés miatt előre látott elmaradás) mentik ki, melyekről részint előzőleg értesítendő a fentemlített személyek, részint pedig legkésőbb a találkozás napján hozandó tudomására az elmaradás oka az egybegyűlteknek.

III. Mindenki kötelességének tartja cím- és lakásváltozását az egyes esetekben lehetőleg sürgősen az említettek egyikének tudomására hozni.

IV. Mindenegyes keresztényi szeretetéből fakadó kötelességének tartja (a közvetve való értesülés esetén is) úgy a beteg, mint esetleg elhunyt társáért legalább egy alkalommal szentmisét áldozni.

V. A II. rész a) és b) pontjai csakis olymódon változtathatók meg, ha az új terüv vagy ajánlat az összes alulírottak tudomására hozatott és az értesítettek többsége erre beleegyezését adja.

A felsoroltakat mindnyájan szívesen, készséggel, lelkesedve, pontosan betartjuk. Ezen ígéretünket sajátkezű aláírásunkkal is megerősítjük, és óhajtjuk, hogy tíz év múlva a komoly élet közben egypár órára visszavarázsoljuk a régi boldog időt, mely percekre bizonyára, mint a sivatagban való kóborlás közti oázisra fogunk gondolni!

Igérjük és meg is tesszük!

Elfogadtuk és aláírtuk Budapesten, 1909. év június 1-én.

Doherty János, Degnan József, Drahos János, Urbán Imre, Sashegyi Aladár, Simunyik Ferenc, nagysomkuti Pap József, Péter Róbert, Petrik Miklós, Tiefenthaler József, Weber Pál, Moldován János, Angyal Sándor, Gojdics István, Horváth Elemér, Kirvai Vazul, Marszina András, Kovalik Antal, Grigássy Gyula, Gürsching János, Rosca Tamás, Trinkl Kálmán."

*

A fenti ünnepélyes stílusban és formában kiállított „okiratot” fedeztem fel a napokban, mikor kotorásztam egér-látta és rágta óhazai irományaim között. Gondoltam: senkinek sem fogok ártani, ha azt leközöljük a mi közös és kedves lapunkban, a „Centralistá”-ban. Sőt, úgy hiszem, hogy az utókor tanulni fog „akár pozitíve, akár negatíve”, miként mondogatta nekünk egykoron Glattfelder prefektusunk (mikor t. i. „figyelmetlenkedtünk” egyes próbaprédikációk ideje alatt).

Nos fiúk, hát mi lesz?! Hiszen már a harmadik X-et írjuk! Hogy is mondotta azt akkoriban Bereznyai professzorunk? „Juventus — ventus!” Ó boldog, aranyos, naív idők!

Az évforduló alkalmával szeretettel üdvözöl mindnyájukat „túl az Óperencián”-ról a fenti szövegnek szerzője, aki most is készít vagy magyaráz okiratokat, amelyek azonban már sokkal realisabbak, mint az a harminc év előtti volt!

Braddock, Pa. (U. S. A.) 1939 május 1.

(431 George Street)

Dr. Grigássy Gyula

„A szemináriumi nevelés felvezetett az önfegyelmzés magaslataira; szomorú volna, ha onnét lekerülnénk a hétköznapiaság alantas ösvényeire; felvitt minket a lelki emelkedettség Tábor-hegyére, szomorú volna, ha lecsúsznánk a magasból.”

„A papnak pontos előírások írják elő minden teendőjét az oltár szolgálatában és jaj annak, aki úgy bánik a kicsi ostya színei alatt jelenlévő Úrral, mintha nem is volna az Ő.”

„Az oltár Szentsége megkívánja, hogy évenként legalább egyszer a szentmiséres a szentségek kiszolgáltatására vonatkozó rubrikákat átolvassuk.”

„A pap el van jegyezve az Egyházzal, a szentség aranyköteléke köti szent hivatásához, melyet csak a halál oldhat föl, bár az sem szünteti meg végképen: az ordo szentségi jegye ki nem törölhető a lelkekből.”

GYÁSZUNK

ROTT NÁNDOR

Gyász borult az ősi veszprémi püspökvárra. Kihullott a pásztorbot egy munkában edződött, munkában kifáradt atyai kézből. A székesegyház harangjainak gyászos, mély basszusára feketébe öltözött a város, feketébe egy egyházmegye, feketébe öltöztek a szívek...

Mi, központisták, kétszeresen érezzük a fájdalmat. Nemcsak a püspök-atya halt meg, — eltávozott a volt rektor-atya is. Mint egyetemi tanár s mint szeminárium rektor egyaránt maradandó, örökértékű emléklarázdákat szántott a szeretet ekéjével a kispapi szívekben.

S mint püspök? Minden gondolata az egyházmegye érdeke, a papság színvonalának emelése és a hívek lelki érdeke volt.

Önzetlenségét bizonyítja, hogy mikor hanyatlani érezte erejét, fiatal munkatársat kért maga mellé, hogy szeretettel, bölcsességben bevezetve az egyházmegye kormányzásába, egykor majd jó kezekre bízhatta féltőn gondozott nyáját.

Csak a szentelést, csak azt nem bízta másra. Ameddig csak végső erejének megfeszítésével tehetett, ő helyezte reszkető kezét a lehajtott fiatal levita-fejekre...

S most már a Mindenható mellől figyeli a nyáját, utódjával együtt, ki oly hamar követte őt a nagy úton. De hisszük, hogy kezét most is kiterjeszti fölénk, — s mi alázkodva fogadjuk az elköltözött Atyának égi áldását!

DR. BÉDY VINCE

1866—1938

Bedy Vince halálával a győri székeskáptalan nagyrépostját, Győr város társadalma melegszívű jóakaróját és a magyar művelődéstörténet lelkes, tudós munkását veszttette el.

1866-ban született s miután tanulmányait kiváló eredménnyel elvégezte a budapesti Tudományegyetemen, hamarosan a győri Hittudományi Főiskola tanára lett. Buzgó, munkás élete és tehetsége csakhamar az egyházmegyei iroda élére állította, később érdemei elismeréséül kanonokká nevezte ki I. Ferenc József. A káptalani ranglétrán egészen a nagyréposti méltóságig emelkedett.

Mindenkin segíteni igyekvő, szeretetet árasztó papi egyénisége mindenkinek tiszteletét-becsülését szerezte meg számára. De elismerést szerzett tudományos működése is, mellyel a győri székeskáptalan történetén dolgozott. Ez a munka örölte fel erejét s míg lázas energiával dolgozott, hogy a jövő számára megőrizze a multat, ő maga is a multé lett a jövőért kifejtett munka áldozatában.

December 29-én, Úrangyalakor vette magához lelkét a Teremtő, hogy fáradtságos munkájáért megadja az örök jutalmat a mennyben.

DR. FATÉR ISTVÁN

1874—1938

Példás türelemmel viselt hosszú szenvedés után, az Isten akaratában megnyugodva húnyt el 1938 december 27-én dr. Fatér István pápai kamarás, várpalotai plébános. Öt évi lelkipásztorkodás után Veszprémbe kerül karkáplánnak, majd szeminárium vicerektorra és teológiai tanárrá nevezi ki főpásztora. 1914-ben nyerte el a várpalotai plébániát s három év múlva a kerület esperese lett.

A mindig jószívű, szigorúan egyházas érületű lelkipásztort hívei is, tanítványai is mindig nagy szeretettel vették körül, mert mindenki meghallgatásra talált nála. A meleg rokonszenv temetésén is megnyilvánult, melyen papság és tanítók a hívekkel együtt rendkívül nagy számban vettek részt. Az égi Főpásztor adjon neki nyugodalmat és örök boldogságot!

SÁRE CZ JÓZSEF

1917—1939

Fiatl! Ez van annak a levélnek a homlokzatára írva, melyet Sárecz Jóska búcsúzóul írt nekünk. Nem kereszt, vagy „Dicsértessék...”, amivel a papok leveleket kezdeni szokták. Nem kereszt: a dogmatika rövid foglalata; nem „Dicsértessék...”: a keresztény élet sűrített értelme; — túl dogmatikán és túl életen, a halál búcsúszavát leheli ez a szó: Fiatl!

Nehéz kálváriát járt meg attól a perctől kezdve, mikor — mint III. éves teológusnak — 1938 márciusában el kellett hagynia a szemináriumot. Nemcsak az alattomos betegség kínozza, mely tüdejét támadta meg, — sokkal fájdalmasabb volt számára az, hogy megrendült egészsége miatt az egyházmegyéből is elbocsátották. „Nem akarom most részletezni érzelmeimet és fájdalmamat, mit életem értelmének elvétele okozott...” — írja búcsúlevelében. Egyetlen öröme az maradt, hogy a centralisták továbbra is közülük valónak tekintették s hogy nagy nehézségek után továbbra is viselhette a reverendát. „Kérlek benneteket, tartsatok meg jó gondolataitokban s amit vétettem ellenetek, bocsássátok meg szeretettel. Nekem meg engedjétek meg, hogy továbbra is Közétek tartozónak érezhessem magam. S néhanapján imádkozatok érettem...”

Kedves Jóska! most már mi kérjük ezt tőled. Tőled, akit központista karingben fektettünk a koporsóba. Azt jelképezte ez, hogy úgy borított el téged a mi szeretetünk, amint ez a fehér karing beborította a Te sovány, meggyötört alakodat. S még egyet jelképezett: a Te fehér lelkedet, mely ott, az Úr előtt is biztosan közülünk valónak érzi magát. S néhanapján imádkozik értünk...

THEZÁROVITS ERNŐ

1917—1939

„A jó Isten gondolatai nem a mi gondolataink. Alázatosan bele kell törődnünk az Ő szent akaratába.” — Ezek voltak hozzánk küldött utolsó levelének szavai.

Mindannyiunk életének grafikonjában megvan az az eredővonal, mely a kegyelemmel elének adott isteni tervnek s az emberi együttműködésnek eredője. Az ő életének grafikonjában ez az eredővonal: a szenvedésnek Isten akaratára szerint való hősiesség viselése volt.

Már betegségtől megviselt szervezettel lépett az Úr kékreverendás levitái közé. Később még súlyosabb betegségbe esik. Türelmesen, a gyakori adorációkból merített megnyugvással viseli ezt. A Központiban többféle betegség támadja meg, úgyhogy kezelőorvosának tanácsára itthagya minket, kik annyira szerettük őt. Sokszor gondolunk rá, emlegetjük őt, ki ezalatt birkózik a halállal. Derűsen, nyugodtan viszi keresztjét, mert „az Isten gondolatai nem a mi gondolataink...”

Élete grafikonvonala elérte a legmagasabb pontot: megvalósította az Isten gondolatát és tervét: vállalta, hősiiesen viselte a szenvedéseket. És április 20-án a szenvedések fokozatosan emelkedő lépcsőjén elérte Azt, aki a keresztet levette válláról és sírja fölé tűzte.

Két héttel halála előtt még azt kérdezte kezelőorvosától: „Tessék nekem őszintén megmondani, meggyógyulok-e én még annyira, hogy visszamehetek a szemináriumba?” De az Úrnak más terve volt: nem a földön, hanem az égi hazában akarta levitái között látni. — A jó Isten gondolatai nem a mi gondolataink. Alázatosan bele kell törödnünk az Ő szent akaratába...

„CISZ”
 (Centralisták Imaszövetsége)

Az alantí kimutatásban a hónapok római, a napok arab számmal vannak jelölve, A szentmise tehát végzendő x hónap (római szám) z napján (arab szám).

Almássy József dr. I. 2.

Chira Sándor VIII. 21.

Csiszárík Sándor dr. VII. 26.

Czap József VIII. 15.

Densz Géza VII. 10.

Djaković István XI. 29.

Filkorn Jenő dr. (Nyitra) I. 7.

Földi Elemér XII. 18.

Galambos József IX. 18.

Hegyi Jenő dr. VII. 8.

Kopcsányi Miklós VII. 22.

Kovaliczky József (helyesbítés)
VII. 17.

Kovács Jenő VIII. 4.

Miklós Béla VII. 4.

Nagy Miklós VII. 30.

Persely Péter X. 28.

Pulay János XII. 2.

Rácz Gábor VIII. 4.

Rusznák Miklós dr. I. 10.

Schütz Ödön XI. 16.

Senkár Lajos VIII. 19.

Solymos László VII. 1.

Szedlák Tivadar XII. 28.

Szeibel István VII. 16.

Taksonyi János dr. VI. 7.

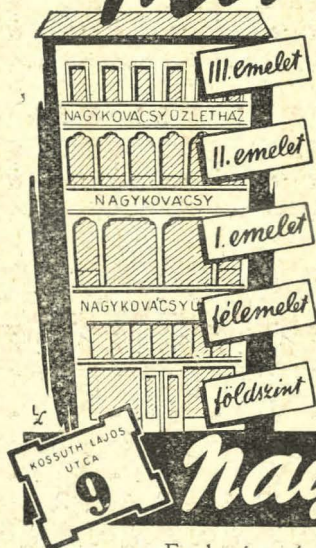
Tollár István XII. 24.

Tormann János VII. 25.

Villányi Anaklét O. S. B. (helyesbítés) XI. 20.

Zádor József IX. 24.

Mindent megtalál

Férfiruha, felöltő, esőkabát, átmeneti kabát. Sport- és utazási felszerelések.

Női, férfi divatcipők. Sport- és túracipők. Gyermekcipők. Házicipők. Sárccipők. Bokréta-cipők.

Női ruha, kabát, blúz, kalap. Menyasszonyi és gyermekkelengye. Vászonáru. Női fehérnemű.

Gyermekruha és kabát. Intézeti felszerelések. Szőnyeg. Paplan. Függyöny. Kerti bútor. Bokréta-ruhák.

Úri és női divatáru. Kötöttáru. Kesztyű. Szövet. Selyem. Mosóáru. Fürdőruhák.

Nagykovácsy ÜZLETHÁZBAN

Folyószámla vagy 5% pénztári engedmény.

Parsch és Guardini magyar fordítású

**LITURGIKUS KÖNYVEI,
PROHÁSZKA OTTOKÁR**

sorozaton kívüli művei kaphatók:

LITURGIA

kegytárgy és könyvkiadóban
Budapest, I., Krisztina-körút 127.

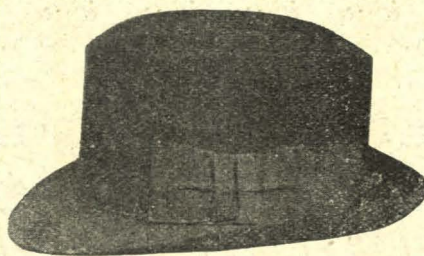
Ugyanott:

Miseruhák, zászlók, könyvek, szobrok,
szentképek, kegytárgyak stb. nagy
választékban.

Hitoktatáshoz szemléltető liturgikus
táblázatok és szentképsorozatok.

WACHA JÁNOS

KALAPOS MESTER

**AZ EGYHÁZI KÖRÖK KEDVELT
BEVÁSÁRLÓ HELYE.**

Ernyő, kesztyű, nadrágtartó
nagy választékban.

MAGYAR KÓRUS

egyházi és iskolai ének, karének kiadványok

FOLYÓIRATOK: Magyar Kórus, egyházzenei hangjegyes folyóirat, karvezetők és énekkarok részére. Az Orsz. M. Cecília Egyesület lapja. Évi díj 9.— **P. Énekszó,** iskolai énekpedagógiai lap. Népdalok, kánonok és kórusok a hangjegyes mellékletben. Évi díj 4.50 P.

GREGORIAN ÉNEK: Korális Füzetek a szentmiséhez, ájtatosságokhoz és az egyházi év minden szertartásához, modern kótás kiadásban. Füzetenkint 2—10 fillér.

EGYHÁZI NÉPÉNEK: „Szent vagy, Uram!” egyházi énektár, kántorkönyv, ima- és énekeskönyvek minden- (28 féle) fajta kiadásban. Köte-tenkint 10 fillértől 30.— pengőig.

KARÉNEK-GYÜJTEMÉNYEK: Harmonia sacra (vegyes kar) 4.— P. Magyar Cantuale (egynemű kar) 4.20 P. — Társas Énekek (3 szól.) 3.80 P. — Nyugati kórusok (vegyes kar) 5.50 P. — Népdal-kórusok (vegyes kar) 4.80 P.

Részletes katalógust küld közel 2000 művéről a
MAGYAR KÓRUS LAP- ÉS ZENEMŰKIADÓ KFT.

Budapest, I., Fery Oszkár-u. 55.

Értékes könyvek papok számára:

Papí elmékedések. Irta: P. Plus, fordította: Uhl Antal. Az év minden napjára rövid, frappáns elmékedési pontok. Ára kartonkötésben P 6.—, kötve P 8.—.

P. Müller Lajos S. J. értékes és gyakorlati elmékedési sorozatában a következő kötetek jelentek meg:

Harmatozzatok egek. (Ádventi időre.)	Füzve P 3'60
Példát adtam nektek. (Vízkeresztől hamvazószerdáig.)	" " 3'60
Kereszt iskolája. (Nagybőjtire.)	" " 2'50
Kereszt diadala. (Húsvétől pünkösdig.)	" " 4'—
Szeretett minket. (Pünkösöd utáni 6 hét.)	" " 3'60

Olcsó népies olvasmányok a nép részére:

Jézus Szíve ígéretei 4 fillér, Családfelajánlás Jézus Szívének 4 fillér, Mi lesz a vége? 6 fillér, Kincsek kincse, a szeretet titka: A szentmise 10 fillér.

Templomi szobrok, keretezett képek, irodai levélpapír, boríték, kegytárgyak nagy választékban.

Bárhol hirdetett könyvet megszerez és azonnal szállít:

**Korda Részvénytársaság
könyvkereskedése**

Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.

PIVÁRCSI FÜLÖP

aranyéremmel kitüntetve.
BUDAPEST, IV., VERES PÁLNÉ-UTCA 30.

Az összes
papi ruhák
készítője.

●
**P A P I
SZABÓ**

●
A Központi
Papnövelde
szállítója.

NESZVEDA ANTAL

VIASZGYERTYAÖNTŐ MESTER

Máriabesnyő (Pest m.)

Alapítva 1890. évben
állami ezüst- és aranyéremmel kitüntetve.

Magyarország elismert — majd 50
éves — cége templomi viaszgyertyák
készítésében.

„HUTTER“ örökmécsolaj cégem
különlegessége!

Számtalan elismerés és kitüntetés.

Kívánságra árlapot szívesen küldök.

Támogassa

hirdetőinket

és vásárlásainál

hivatkozzék a

ENTRALISTÁRA.

ANTON KOCH S. J.:

HOMILETISCHES HANDBUCH

Grossoktav. Zehn Bände

GESAMTÜBERSICHT:

ERSTE ABTEILUNG

Homiletisches Quellenwerk

Stoffquellen für Predigt und christliche Unterweisung

- Band I. 1. Teil: Die Lehre von Gott.
2. Teil: Die Lehre vom Gottmensch Jesus Christus. (2. Auflage.)
Band II. 3. Teil: Die Lehre vom Gottesreich der Kirche.
4. Teil: Die Lehre vom Gottesleben der Gnade.
Band III. 5. Teil: Leben mit Gott.
6. Teil: Leben in der Gemeinschaft.
Band IV. 7. Teil: Menschenleben.
8. Teil: Leben der Vollkommenheit.
Band V. Ergänzungsband: Angewandte Homiletik. / Register.

Bis Frühjahr 1939 erschienen Band I—IV. durchschnittlich je 500 Seiten. Geheftet je 9.20 Mark; Leinen je 11.40 Mark. Bei Abnahme des Gesamtwerkes oder der 1. Abteilung geheftet je 7.80 Mark; Leinen je 9.60 Mark.

ZWEITE ABTEILUNG

Homiletisches Lehrwerk

Predigtpläne und Skizzen zu den Themen des Quellenwerkes

Band VI—IX. 1—8. Teil: In der Einteilung dem Homiletischen Quellenwerk entsprechend. Band X. Ergänzungsband: Vorschläge für Gelegenheitspredigten, Predigtreihen, Jahrespläne. / Register.

„Bei der Besprechung des ersten Bandes (S. Egyházmegyei Közlöny 1938. Nr. 1. Dr. Henkey-Hönig) hat es schon klar gezeigt, dass der grösste Wert des monumentalen Werkes gerade darin besteht, dass es keine fertige Predigten bietet, sondern ein sehr geschickt und vielseitig zusammengetragenes Material, aus dem der Redner ganz selbstständig seine Predigt aufbauen soll. Seine Besprechung beschäftigte sich vor allem mit der Methode und dem Aufbau des Werkes, und hat auch durch ein treffendes Beispiel die praktische Brauchbarkeit des Homiletischen Handbuches schon bewiesen . . . Man kann wirklich nur bewundern diesen unendlichen Fleiss im Zusammentragen des Materials, und auch die unerhörte Geduld, die die sorgfältige Zusammenstellung forderte. Aber die grosse Arbeit hat sich gelohnt. Das Werk ist klar, übersichtlich, wir finden leicht und schnell was wir suchen, und ich kann auch ruhig sagen, bei Koch wird man nie umsonst nachschlagen.“

HERDER & CO. WIEN I. WOLLZEILE 33.

(Postsparkassenkonto Budapest 7748.)

REVERENDÁT, CIMÁDÁT
OLCSÓN JÓT KÉSZIT

NÁDOR JÓZSEF

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ.

Arany- és ezüstéremmel kitüntetve.

Budapest, VIII., József-krt. 13. I. 16.

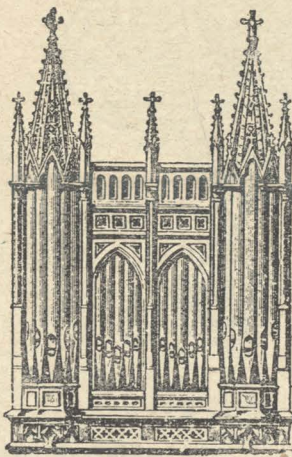
◆
Központi Papnevelő Intézet szállítója.

◆
Keleti-pályaudvarhoz közel.
Vidékre is szállít.

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.

P É C S.

ORGONÁK

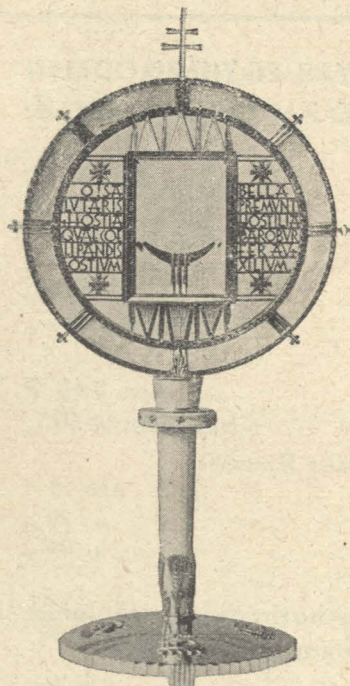
elsőrangú kivitelben, bármely rendszerben. — Új homlokzatsípek, átépítések, javítások, hangolások, évi karbantartások a legjobb kivitelben, a legjutányosabb árak mellett.

Az egri, kalocsai, kassai, győri és pécsi székesegyházak és a sze-

gedi Fogadalmi székesegyház világhírű nagy orgonájának készítője.

Villamos fűtatóberendezések.

Kitűnő hangú harmóniumok.

MISERUHÁK, KELYHEK, SZOBROK, ZÁSZLÓK, CINGULUSOK STB.

LEGLŐNYÖSEBB BESZERZÉSI FORRÁSA

OBERBAUER A. UTÓDA

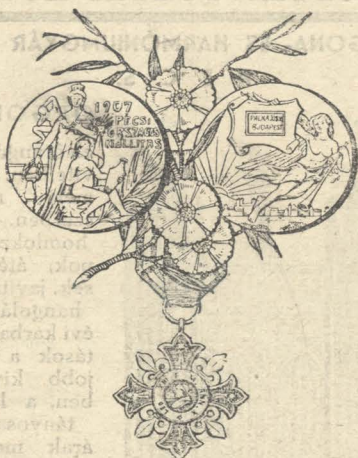
Magyarország legrégebb templomberendező és zászlókészítő vállalata.

Budapest, IV., Váci-utca 41.

ALAPÍTÁSI ÉV: 1863.

TELEFON: 18-33-44.

PALKA JÓZSEF

Magyarország
aranykoszorús mesterének
üvegfestészeti
műterme

BUDAPEST,
VIII., Baross-utca 59.

Telefon: 1—302—28. — Alapítva 1894.

K É S Z I T:

stílszerű színes és festett templomablakokat,
ólomba foglalt díszüvegezést, üvegmozaikot.
Költségvetés díjtalan, javításokat is vállalok.

Rómában, Milánóban és Párisban (Grand Prix) kitüntetve.

A BUDAPESTI NÖVENDEKPAPSÁG MAGYAR EGYHÁZIRODALMI ISKOLÁJÁNAK KIADVÁNYAI KÖZÜL MÉG RAKTÁRON VANNAK:

1831—1931. Jubileumi Emlékkönyv	Ára 6.— P
P. Gogefried: A lélek hazája	„ 1.— „
Donát József: A tudomány szabadsága (csak II. k.)	„ 1'50 „
Hirscher József: Önámítás	„ 1.— „
Az 1900 éves szentmise (eredeti dolgozatok)	„ 1'60 „
	bolti ára 2'— „

W. Faber: Ez nagy Szentség valóban Ára 3'60 P
bolti ára 4'50 „

Népszerű vallásos kérdések 30 oldalas füzetekben:

Életünk a halál után	Ára 20 f
Az ember lelke	„ 20 „
Az Egyház küzd és győz	„ 20 „

Ezek a művek megrendelhetők a M. Egyházirodalmi Iskolánál,
Bp., IV., Prohászka Ottokár-u. 7.

